МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНИ ВАДИМА ГЕТЬМАНА

Факультет міжнародної економіки і менеджменту

Кафедра європейської економіки і бізнесу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА	**Міжнародні економічні відносини**
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	**29 Міжнародні відносини**
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	**292 Міжнародні економічні відносини**

Форма навчання: заочна

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему «Регулювання міжнародної трудової міграції в ЄС»
(назва теми)

здобувача Скарженюк Марії Євгенівни
(ПІБ, підпис)

Науковий керівник: к.е.н., доцент Лещенко Катерина Андріївна
(науковий ступінь, учене звання, ПІБ)

_____
(підпис)

Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)

Завідувач кафедри: д.е.н., доцент Федірко Олександр Анатолійович

_____
(підпис)

Київ 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА

Факультет міжнародної економіки і менеджменту

Кафедра європейської економіки і бізнесу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА	**Міжнародні економічні відносини**
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	**29 Міжнародні відносини**
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	**292 Міжнародні економічні відносини**

ПОГОДЖЕНО	**ЗАТВЕРДЖУЮ**
Керівник проектної групи (гарант) Освітньо-професійної програми	Завідувач кафедри
_____Федірко О.А.	_____Федірко О.А.
«____» _____20___р.	«____» _____20___р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

здобувачу вищої освіти Скарженюк Марії Євгенівні
заочної форми навчання

на підготовку кваліфікаційної магістерської роботи

на тему: «Регулювання міжнародної трудової міграції в ЄС»

Тему затверджено наказом ректора Університету від «25 » вересня 2023 р. № 1743-СТ

Кваліфікаційна магістерська робота виконується на матеріалах наукових публікацій, аналітичних звітів міжнародних організацій

План кваліфікаційної магістерської роботи

Розділ 1	Теоретичні основи дослідження регулювання міжнародної міграції
(термін подання – до 31.10)	
Розділ 2	Тенденції розвитку регулювання міжнародної трудової міграції в ЄС
(термін подання – до 30.11)	
Розділ 3	Проблеми та перспективи співробітництва України та ЄС у сфері регулювання трудової міграції
(термін подання – до 22.12)	

Об'єкт дослідження:	Міжнародна трудова міграція в ЄС.
Предмет дослідження:	Система регулювання міжнародної трудової міграції в ЄС.
Мета кваліфікаційної магістерської роботи:	Дослідити теоретичні основи та тенденції розвитку регулювання міжнародної трудової міграції в ЄС, а також визначити її проблеми та перспективи в контексті співробітництва між Україною та ЄС.

Конкретні завдання, які здобувач повинен виконати для досягнення поставленої мети:

У розділі 1	– проаналізувати поняття та класифікації міжнародної трудової міграції; – провести аналіз еволюції розвитку регулювання міграційних процесів в Європейському Союзі; –описати методології досліджень регулювання міжнародної трудової міграції;
У розділі 2	– розкрити динаміку та структуру міжнародної трудової міграції в Європейському Союзі; –вивчити особливості регулювання міграційних процесів в ЄС; –оцінити соціально-економічні наслідки та особливості міграційної кризи в Європейському Союзі;
У розділі 3	–провести аналіз сучасного стану та проблем формування спільної міграційно-правової політики України та ЄС; –проаналізувати вплив російсько-української війни на регулювання трудової міграції в Європейському Союзі; –розробити механізми та інструменти удосконалення регулювання міграційних потоків в ЄС та Україні.

Завдання підготував науковий керівник _____ **К.А. Лещенко**
(підпис) *(ініціали, прізвище)*
«26» вересня 2023 р.

Завдання одержав студент _____ **М.Є.Скарженюк**
(підпис) *(ініціали, прізвище)*
«27» вересня 2023 р.

Реферат

Кваліфікаційна магістерська робота містить 76 сторінок, 14 таблиць, 13 рисунків, список використаних джерел з 53 найменувань, додатки.

«Регулювання міжнародної трудової міграції в ЄС»

Об'єктом дослідження в даній роботі є міжнародна трудова міграція в ЄС.

Предметом роботи є система регулювання міжнародної трудової міграції в ЄС.

Метою дослідження є дослідити теоретичні основи та тенденції розвитку регулювання міжнародної трудової міграції в ЄС, а також визначити її проблеми та перспективи в контексті співробітництва між Україною та ЄС.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення наступних завдань:

– проаналізувати поняття та класифікації міжнародної трудової міграції;

– провести аналіз еволюції розвитку регулювання міграційних процесів в Європейському Союзі;

–описати методології досліджень регулювання міжнародної трудової міграції;

– розкрити динаміку та структуру міжнародної трудової міграції в Європейському Союзі;

–вивчити особливості регулювання міграційних процесів в ЄС;

–оцінити соціально-економічні наслідки та особливості міграційної кризи в Європейському Союзі;

–провести аналіз сучасного стану та проблем формування спільної міграційно-правової політики України та ЄС;

–проаналізувати вплив російсько-української війни на регулювання трудової міграції в Європейському Союзі;

–розробити механізми та інструменти удосконалення регулювання міграційних потоків в ЄС та Україні.

Практичне значення отриманих результатів: Результати дослідження міграційних процесів у ЄС можуть сприяти розробці ефективних політик управління міграційними потоками та забезпеченню прав та інтеграції мігрантів в суспільство. Це може вплинути на соціально-економічний розвиток регіону та забезпечення безпеки та стабільності.

Рік виконання кваліфікаційної магістерської роботи 2023.

Рік захисту роботи 2024.

Ключові слова: трудова міграція, регулювання, міграційно-правова політика, міграційна криза, міграційні процеси.

ВІДГУК
про кваліфікаційну магістерську роботу
здобувача факультету міжнародної економіки і менеджменту
освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини»
Скарженюк Марії Євгенівни
на тему: «Регулювання міжнародної трудової міграції в ЄС»

Актуальність теми. Сьогодні міжнародна трудова міграція охопила всі континенти та набула глобального характеру. В тому числі з причини повномасштабного вторгнення росії в Україну, відсутності належних умов для забезпечення нормальної життєдіяльності держави, спричиняє той факт, що продуктивна частина суспільства покидає країну у пошуках кращих умов для життя. Масова міграція продуктивної робочої сили негативно впливає на трудовий потенціал країни та регіонів та збільшує напругу. З іншого боку, в умовах жорсткої конкуренції та постійних змін на ринках праці країни ЄС активно залучають і утримують висококваліфікованих фахівців, щоб сприяти інноваційному розвитку та підвищенню конкурентоспроможності. У той же час, країни-джерела висококваліфікованих кадрів стикаються з викликом збереження цінного інтелектуального потенціалу та сприяння розвитку власних економік, уникаючи відтоку кваліфікованої робочої сили. Тому питання регулювання міжнародної трудової міграції в ЄС потребує уваги, що і обумовлює актуальність теми даного дослідження.

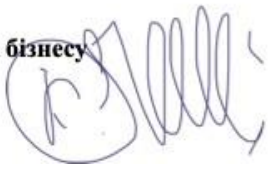
Позитивні риси кваліфікаційної роботи та наявність самостійних розробок автора. Робота логічно структурована, в ній авторка розглянула теоретичні аспекти міжнародної трудової міграції та еволюцію розвитку регулбвання міграційних процесів в ЄС. Авторка запропонувала механізми та інструменти для удосконалення регулбвання міграційних потоків в ЄС та в Україні.

Цінність теоретичних висновків та практичних рекомендацій. Основні методологічні положення, розробки, висновки та рекомендації можуть становити теоретичну та прикладну цінність для дослідників економічних та політичних наук, а також профільних державних установ, а саме: Урядового офісу координації європейської та євроатлантичної інтеграції України, Міністерства економіки України, Міністерства закордонних справ України, Міністерства соціальної політики України, а також можуть стати елементом дискусії в українському академічному та експертному середовищі.

Наявність недоліків. В роботі суттєвих недоліків не виявлено.

Загальна оцінка кваліфікаційної магістерської роботи та її допущення до захисту перед ЕК. Робота допускається до захисту перед екзаменаційною комісією з рекомендованою високою позитивною оцінкою. **Оцінка керівниці - 47 балів.**

Науковий керівник
доцентка кафедри європейської економіки і бізнесу
к.е.н. Лещенко К.А.



12 лютого 2024 року

Рецензія

на кваліфікаційну магістерську роботу
здобувача вищої освіти

Скарженюк Марії Євгенівни

на тему: «Регулювання міжнародної трудової міграції в ЄС»

Актуальність теми кваліфікаційної роботи і доцільність її розроблення

В умовах жорсткої конкуренції та постійних змін на ринках праці, країни активно залучають і утримують висококваліфікованих фахівців, щоб сприяти інноваційному розвитку та підвищенню конкурентоспроможності. У той же час, країни-джерела висококваліфікованих кадрів стикаються з викликом збереження цінного інтелектуального потенціалу та сприяння розвитку власних економік, уникаючи відтоку кваліфікованої робочої сили.

Якість проведеного дослідження

Побудова роботи логічна, обгрунтована та грамотна. Дані ретельно проаналізовані за допомогою статистичних методів. Робота є самостійним і завершеним дослідженням. На високому теоретико-методологічному рівні викладено матеріал і результати дослідження, а також сформовані обгрунтовані висновки.

Позитивні риси кваліфікаційної роботи

Авторка змістовно розкрила теоретичну та практичну сторони своєї роботи.

Зауваження відсутні.

Практична значимість висновків і рекамендацій

Одержані результати дослідження, проведеного в даній роботі, можуть бути використані для регулювання та контролю міграційних процесів в ЄС.

Солодковська Г .В.
к.е..н., доцентка кафедри
міжнародної торгівлі і маркетингу

08 лютого 2024 року

ЗМІСТ

ВСТУП.....**3**

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНОЇ МІГРАЦІЇ.....**5**

1.1. Поняття та класифікація міжнародної трудової міграції 5

1.2. Еволюція розвитку регулювання міграційних процесів в ЄС.....9

1 3.Методологія досліджень регулювання міжнародної трудової міграції 16

РОЗДІЛ 2. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНОЇ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ В ЄС.....**20**

2.1 Динаміка та структура міжнародної трудової міграції в ЄС 20

2.2 Особливості регулювання міграційних процесів в ЄС.....27

2.3 Соціально-економічні наслідки та особливості міграційної кризи в ЄС 35

РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ ТА ЄС У СФЕРІ РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ 42

3.1 Сучасний стан та проблеми формування спільної міграційно-правової політики України та ЄС.....42

3.2 Дослідження впливу російсько-української війни на регулювання трудової міграції в ЄС 57

3.3 Механізми та інструменти удосконалення регулювання міграційних потоків в ЄС та Україні.....65

ВИСНОВКИ **72**

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....**76**

ВСТУП

Актуальість дослідження. У сучасному світі, де ми спостерігаємо глобалізацію та збільшення рухливості населення, контроль за міжнародною трудовою міграцією стає стратегічно важливим. Міграція, зокрема талановитих фахівців, не лише визначає економічний розвиток країн, а й має вплив на становлення глобального ринку праці.

В умовах жорсткої конкуренції та постійних змін на ринках праці, країни активно залучають і утримують висококваліфікованих фахівців, щоб сприяти інноваційному розвитку та підвищенню конкурентоспроможності. У той же час, країни-джерела висококваліфікованих кадрів стикаються з викликом збереження цінного інтелектуального потенціалу та сприяння розвитку власних економік, уникаючи відтоку кваліфікованої робочої сили.

Ця динаміка визначає не лише глобальну економічну взаємодію, а й впливає на перспективи країн на світовому ринку праці. Прийом та висилка висококваліфікованих працівників стають стратегічно важливими умовами для досягнення сталого економічного зростання та розвитку.

У глобальному економічному середовищі важливо розуміти, що висококваліфіковані працівники можуть сприяти не лише підвищенню продуктивності власних господарств, але й сприяти розробці інноваційних рішень та технологій. Залучення таких фахівців є стратегічним кроком для забезпечення конкурентоспроможності та стійкості національних економік у глобальному контексті.

Об'єктом дослідження є міжнародна трудова міграція в ЄС.

Предметом дослідження є система регулювання міжнародної трудової міграції в ЄС.

Метою дослідження є дослідити теоретичні основи та тенденції розвитку регулювання міжнародної трудової міграції в ЄС, а також

визначити її проблеми та перспективи в контексті співробітництва між Україною та ЄС.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення наступних завдань:

– проаналізувати поняття та класифікації міжнародної трудової міграції;

– провести аналіз еволюції розвитку регулювання міграційних процесів в Європейському Союзі;

–описати методології досліджень регулювання міжнародної трудової міграції;

– розкрити динаміку та структуру міжнародної трудової міграції в Європейському Союзі;

–вивчити особливості регулювання міграційних процесів в ЄС;

–оцінити соціально-економічні наслідки та особливості міграційної кризи в Європейському Союзі;

–провести аналіз сучасного стану та проблем формування спільної міграційно-правової політики України та ЄС;

–проаналізувати вплив російсько-української війни на регулювання трудової міграції в Європейському Союзі;

–розробити механізми та інструменти удосконалення регулювання міграційних потоків в ЄС та Україні.

Інформаційна база дослідження розглядаються законодавство України, укази Президента України, нормативні акти, які регулюють міграційні процеси в Україні та країнах Європейського Союзу, а також наукові публікації, включаючи статті, монографії та підручники, що стосуються вивчуваної теми.

РОЗДІЛ 1.
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНОЇ МІГРАЦІЇ

1.1. Поняття та класифікація міжнародної трудової міграції

У XXI столітті світ переживає період значних трансформацій та поступового прогресу у всіх аспектах людської діяльності. Одним з найсуттєвіших чинників розвитку сучасного глобалізованого світу є міграційні процеси, які мають величезний вплив на глобальне населення. Практично кожна країна стикається з питанням пересування людських мас з різних причин, що впливає на демографічну та економічну ситуацію. Отже, актуальним стає дослідження сучасних міграційних процесів, зокрема трудової міграції з України.

Оскільки в аналізі міграційних процесів важливо розуміти терміни "міграція населення" та "трудова міграція".

Різні наукові підходи до визначення сутності міграції представлені в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1 – Наукові підходи до визначення сутності міграції

Автор	Характеристика
1	2
Кваша О.С. [1, с. 237]	Пересування особи, яке включає перетинання міжнародного кордону (зовнішня міграція) або переміщення між адміністративно-територіальними одиницями країни (внутрішня міграція).
Лагуніна О. [2, с. 8]	Процес спланованого або неспланованого переїзду населення з однієї країни в іншу на тривалий термін, що зумовлено розвитком продуктивних сил та економічних відносин, а також впливом економічних законів.

Продовження таблиці 1.1

1	2
Малиха М.І. [3, с. 17]	Процес переміщення осіб, який може відбуватися як через міжнародний кордон, так і всередині країни, і є характеризується будь-яким видом руху людей, незалежно від причини.
Танчин І.З. [4, с. 39]	Процес переселення осіб або соціальних груп з одного місця проживання в інше, що може включати переміщення в інший регіон або країну. Міграцією також може вважатися зміна місця проживання з села у місто або навпаки.

Джерело: складено автором на основі даних [1,2,3,4]

За інформацією Міжнародної організації з міграції, міжнародні трудові мігранти - це активні працездатні особи, які змінюють місце проживання з однієї країни в іншу з метою здобуття роботи. Трудова міграція означає переміщення працездатних людей з метою підвищення доходу, при цьому зберігаючи зв'язок зі своєю рідною країною. Одним з результатів цього процесу є відправлення грошових переказів в рідні господарства при поверненні в країну походження [5].

У додаток до трудової міграції, Я. О. Волоско виокремлює економічну міграцію, яка пов'язана з соціально-економічними причинами. Економічна міграція передбачає переселення мешканців через погіршення умов життя та праці, що призводить до бідності та злиденності значної кількості осіб. Це також сприяє розшаруванню суспільства, створюючи передумови для конфліктів і суперечностей. Міжнародна трудова міграція має внутрішні та зовнішні мотиви [6].

Одним із основних внутрішніх факторів є вищий рівень оплати праці порівняно з країною призначення, а також розрив між рівнем оплати праці та реальною вартістю життя в країні від'їзду.

Щодо критеріїв класифікації трудової міграції, можна використовувати різноманітні показники просторової мобільності людей для повного розуміння різновидів міграції. Після аналізу даних, представлених у таблиці 1.2, буде можливо структурувати типи трудової міграції відповідно до обраного критерію класифікації.

Детальніше розглядаючи таблицю 1.2 у Додатку А, важливо відзначити, що за тривалістю перебування виділяються тимчасова і постійна міграція. Тимчасова трудова міграція передбачає переміщення працівників до іншої країни на обмежений період часу [7].

Багато дослідників переконані, що трудова міграція зазвичай має тимчасовий характер, однак з кожним разом мігранти все частіше навчаються мові, інтегруються в новому місці проживання, отримують громадянство та не повертаються на рідну землю. Це може призвести до перетворення тимчасової трудової міграції на постійну. Зазначена тимчасова міграція, у свою чергу, розподіляється на довготривалу, короткотривалу, маятникову та сезонну.

Для кращого розуміння цих концепцій давайте розглянемо міжнародні стандарти, затверджені Міжнародною організацією з міграції (МОМ).

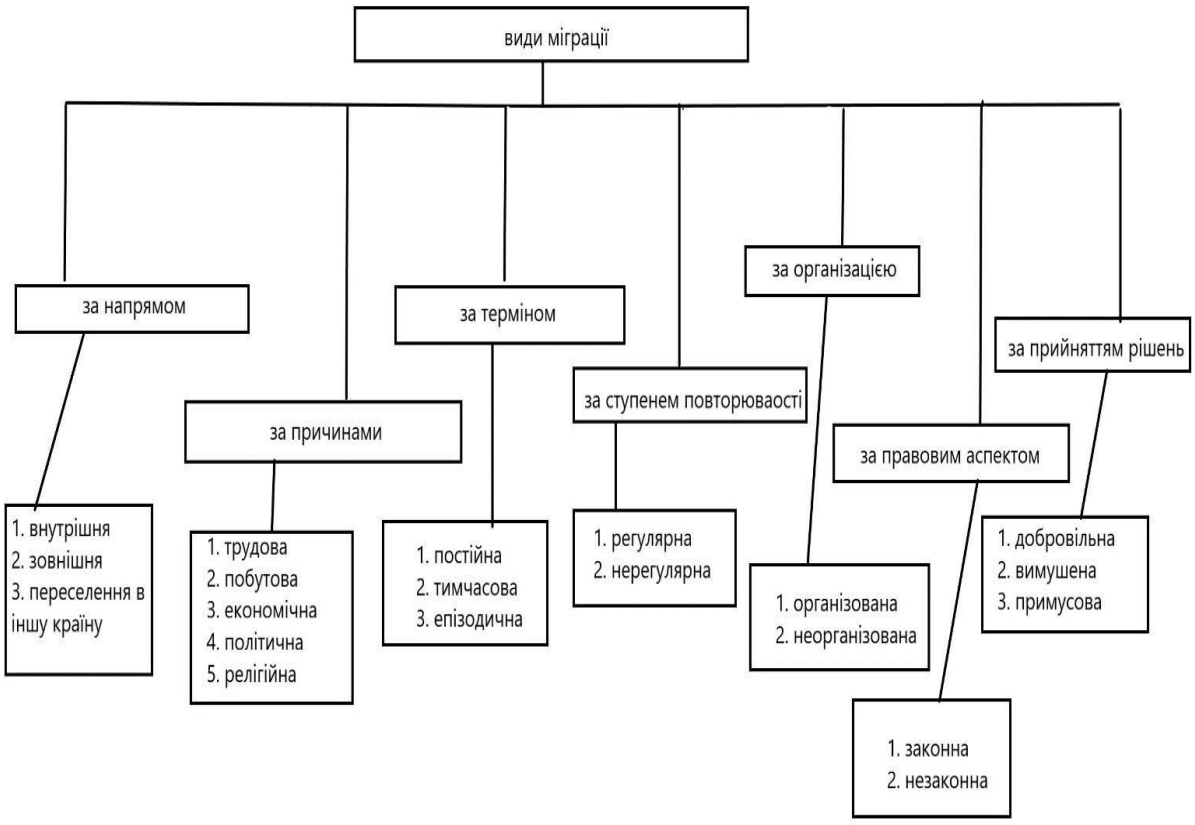


Рисунок 1.1 – Основні класифікаційні підходи до типології міграції

Джерело: узагальнено автором на основі [8;9;10]

Довготривала міграція охоплює перебування працівників за кордоном понад один рік. Короткотривала міграція передбачає перебування працівників за кордоном до одного року, але не менше ніж на три місяці. Сезонна міграція пов'язана з виконанням сезонних робіт, наприклад, збором врожаю.

Маятникова міграція, згідно з українськими дослідниками, визначається як регулярні подорожі мешканців з місця проживання до місця роботи та назад, які відбуваються щоденно або щотижня [12, 13]. У своєму дослідженні потоків мігрантів з Марокко до ЄС, Хайн де Хаас також використовує термін "маятникова міграція" для опису нерегулярних переміщень з Марокко до ЄС та назад з певною періодичністю [14]. Міжнародна організація з міграції (МОМ) не надає чіткого визначення маятникової міграції, але описує циклічну міграцію як добровільний рух осіб між країнами, включаючи тимчасові та довготривалі переміщення, які є вигідними для обох країн - донорів і реципієнтів, і пов'язані зі задоволенням трудових потреб [11, с. 492].

Трудову міграцію можна поділити на дві категорії - легальну та нелегальну - в залежності від відповідності законодавству. У випадку, коли мігрант не є громадянином країни, до якої він направляється, він повинен мати відповідний дозвіл на в'їзд, проживання та право на зайняття роботи (для найманих працівників) або виконання іншої діяльності (наприклад, навчання і т. д.). Особа вважається нелегальним мігрантом, якщо вона порушує хоча б одну з цих умов.

Крім того, можна виділити міграцію за рівнем кваліфікації: низькокваліфіковану та висококваліфіковану робочу силу. Мігранти низької кваліфікації - це особи з базовою або середньою освітою, обмеженим професійним досвідом, які можуть виконувати допоміжні завдання згідно з вказівками.

Це також можуть бути люди, які можуть виконувати різноманітні завдання, які вимагають як розумових, так і фізичних зусиль, у галузях соціального обслуговування та будівництва. Зазвичай вони мають середню технічну або неповну вищу освіту, але не можуть знайти роботу у країні, де вони проживають. Висококваліфіковані мігранти, натомість, мають вчений, магістерський або науковий ступінь, значний досвід роботи, займають високі посади і володіють навичками для виконання висококваліфікованої роботи у сфері технологій, бізнесу та фінансів.

1.2. Еволюція розвитку регулювання міграційних процесів в ЄС

Протягом початкових років євроінтеграції, мало уваги приділялося імміграційним питанням. У 1980-х роках вони, насамперед, вирішувалися через неформальні міжурядові зв'язки, у 1990-ті роки набули формального характеру, але лише після 1999 року Європейський Союз почав формулювати та реалізовувати єдину імміграційну політику та практику [39, с.138]. З метою сприяння внутрішньоєвропейському переміщенню осіб у 1976 році було прийнято низку директив і рекомендацій, що стосуються прав трудових мігрантів, які є громадянами країн Європейського Союзу, а також був затверджений план дій щодо трудових мігрантів та членів їхніх сімей. Будь-яка дискримінація при працевлаштуванні, умовах праці або оплаті праці на підставі громадянства забороняється. Працівники мають право переїжджати зі своїми сім'ями.

З метою полегшення руху населення прийнято рішення про взаємне визнання дипломів і кваліфікацій, а також розроблено спільне законодавство, що дозволяє студентам і пенсіонерам мати доступ до

однакових соціальних послуг у державах Співтовариства, забезпечуючи таким чином доступ до цих благ для цих категорій громадян. Зміна країни проживання створює нові умови. Іммігрантам з країн ЄС надається право працювати в державних установах, роботу, яка раніше була доступна лише громадянам відповідних країн.

Поступово узгоджується позиція щодо мобільності серед громадян третіх країн, які постійно проживають на території Союзу. Зокрема, іноземцям, які є членами сімей громадян ЄС, надається право вільного пересування. Проте більшість громадян третіх країн все ще підпорядкована національному законодавству, а не загальним правилам.

Як важливим кроком у регулюванні імміграційного процесу стало підписання у 1992 році Договору про заснування Європейського Союзу (Маастрихтська угода), в якому чітко зазначено, що будь-який громадянин країни-члена є громадянином Союзу, тобто він має право вільного пересування по своїй території та вибору місця проживання. Міграційні питання залишаються в компетенції окремих держав. Крім того, Маастрихтська угода зауважує, що уряди можуть вживати заходів для контролю імміграції з третіх країн, запобігання злочинності та контрабанди [40, с.313].

Основні органи Європейського Союзу мають обмежені повноваження у цьому питанні. Здебільшого рішення ухвалюються у формі рекомендацій, які мають характер необов’язкових і приймаються тільки за умови повної згоди всіх учасників. Проте після укладання Маастрихтської угоди країни-члени ЄС змогли досягти домовленостей щодо численних важливих питань, які потім були включені до спільного законодавства.

Історія формування Шенгенської зони розпочалася в 1960 році, коли країни Бенілюксу скасували контроль на своїх внутрішніх кордонах. Угода була підписана у 1985 році в Шенгенському замку в Люксембурзі урядами країн Бенілюксу, Федеративної Республіки Німеччини та Французької

Республіки. Сам прикордонний контроль не був анульований, але значно послаблений шляхом створення спільних прикордонних пунктів та введення візуального та вибіркового контролю для уникнення подвійних перевірок.

Крім того, протягом п'яти років угоди сторони мали готовність остаточно скасувати прикордонний контроль на внутрішніх кордонах та перенести його на зовнішні кордони. Завершення цього процесу було підтверджено підписанням у 1990 році Конвенції про впровадження Шенгенської угоди.

Підписана в 1997 році Амстердамська угода, яка набула чинності в 1999 році, визначає нову еру у створенні єдиної імміграційної політики для країн Європейського Союзу. Вона розглядає такі аспекти, як свобода переміщення, надання притулку та регулювання імміграційних процесів. Цілком новим є те, що угода містить положення, яке надає ЄС можливість ухвалювати обов'язкове законодавство для своїх держав-членів у сфері імміграції.

Після виконання програми, затвердженої на саміті в Тампере в 2004 році, Гаага започаткувала нову програму дій до 2010 року, що стала важливим етапом після розширення Європейського Союзу. У цій програмі визначено ключові завдання: створення єдиної системи надання притулку в Європі; розвиток легальної імміграції та боротьба з нелегальними міграційними потоками; забезпечення інтеграції громадян третіх країн; визначення зовнішньополітичного курсу щодо імміграції; покращення управління міграційними процесами. Крім того, Гаазький план спрямований на поглиблення солідарності між країнами ЄС у справах імміграції та передбачає реалізацію деяких взаємних фінансових механізмів.

Стокгольмський план 2009 року, прийнятий у період фінансово-економічної кризи, підкреслив намір країн ЄС не вирішувати проблеми імміграції силовим шляхом і містив лише обмежену кількість нових ідей.

У період кризи Європейський союз зосередив свої зусилля в галузі спільної міграційної політики переважно на збереженні досягнень та виконанні укладених угод, зокрема Шенгенської системи. Перший доклад про Спільну міграційну політику ЄС був опублікований Європейською Комісією у 2000 році з метою оцінки міграційної ситуації в Європі з урахуванням демографічних тенденцій та стану ринку праці. Основною метою розробки спільного законодавства ЄС у галузі імміграції було встановлення необхідних правових норм для забезпечення легальної імміграції та захисту прав іммігрантів. Наприклад, у 2003 році була прийнята Директива про правовий статус громадян третіх країн, які проживають на території держав-учасниць протягом п'яти років безперервно.

Його застосування стосується іноземців з третіх країн, які мають стабільний та регулярний дохід, медичне страхування та не становлять загрози безпеці або громадському порядку у країні проживання. Цей документ передбачає, що особи з дозволом на проживання в одній з країн ЄС мають право на пересування та проживання в інших країнах ЄС, а також гарантує їм такі ж основні економічні та соціальні права, як і громадянам цих країн. У 2010 році було досягнуто згоди на те, що права, визначені у Директиві, також поширюються на бенефіціарів міжнародного захисту, таких як біженці з третіх країн, якщо вони відповідають основним вимогам стосовно тривалості перебування в ЄС. Зараз ці положення включені до законодавства держав-членів, за винятком Великобританії, Ірландії та Данії, які зберігають свій незалежний статус у справах імміграції.

Наступна Директива забезпечує мігрантам можливість відновлення родинних зв'язків та гарантує права осіб, які прибувають як члени сім'ї

(2003). Згідно з цим положенням, громадяни третіх країн, які законно проживають в ЄС, можуть приїжджати разом зі своїми партнерами, неповнолітніми дітьми та неповнолітніми дітьми своїх партнерів до країни, де вони проживають. Країни-приймачі можуть за власним розсудом розширити цей перелік, щоб дозволити імміграцію неодружених партнерів, дорослих дітей та батьків, якщо вони перебувають на підтримці мігрантів.

Особи, що прибувають як члени сім'ї, мають право на працевлаштування та отримання професійної підготовки на тих же умовах, що і інші громадяни третіх країн. Після п'яти років проживання вони можуть отримати автономний правовий статус, якщо зберігають родинні зв'язки. Проте право на відновлення родинних зв'язків не є безумовним і може бути обмежене в інтересах громадського порядку та національної безпеки.

Іммігранти, які подають заяву на отримання дозволу на в’їзд для своїх родичів, повинні мати достатній дохід, житло та медичне страхування для їх підтримки, а також мають проживати в країні протягом певного періоду часу (але не більше двох років). У таких випадках передбачені покарання за укладення фіктивного шлюбу з метою отримання дозволу на імміграцію. Для спрощення бюрократичних процедур імміграційного процесу у 2011 році була прийнята директива, яка впроваджує єдиний дозвіл на працевлаштування та проживання для громадян третіх країн ЄС, а також встановлює спільний перелік прав і свобод, якими вони можуть користуватися. Такі рішення спрямовані на покращення становища мігрантів та збільшення їхньої імовірності успішної адаптації в країні перебування.

Спеціальна директива 2005 року встановила спрощену процедуру імміграції для вчених на термін більше трьох місяців за запрошенням визнаної наукової установи. Науковець, якому надано резиденцію, автоматично має право на роботу, тобто йому не потрібен окремий дозвіл

на працевлаштування та необов’язкове тестування на ринку праці. Директива також надає вченим право на возз'єднання зі своїми сім'ями. Вчені користуються тими ж правами, що й місцеві громадяни, стосовно умов праці та соціального захисту, мають можливість займатися викладацькою діяльністю, а також вільно пересуватися між країнами Шенгенської зони на термін до трьох місяців для проведення наукових досліджень.

Оцінка виконання директив, що стосуються науковців і студентів, призвела до розробки нових пропозицій. Планувалося створити один документ замість двох, який би уточнював процедурні питання, що, як виявилася практика, трактувалися по-різному в різних країнах.

Проте основні запропоновані зміни спрямовані на спрощення процесу прийому студентів і науковців. Незважаючи на світову економічну кризу та високий рівень безробіття в країнах ЄС, приплив висококваліфікованих іммігрантів допоможе економіці та створить нові робочі місця в майбутньому. Таким чином, міграційні потоки мають значний вплив на загальну соціально-економічну, політичну та імміграційну ситуацію в кожній країні.

Таблиця 1.2 – Етапи формування спільної міграційної політики Європейського Союзу

Етап	**Опис**
1	2
1957-1985	Початкові етапи співпраці у міграційних питаннях. Було укладено кілька угод між країнами-членами ЄС, що відносяться до праці та безвізового переміщення в межах Європейського Союзу.
1985-1997	Формування Європейської ради для колективної роботи над міграційними питаннями. Підписання Шенгенської угоди про вільний перехід в межах ЄС, що послужило базою для спільної стратегії в міграційній політиці.

Продовження таблиці 1.2

1	2
1997-2007	Встановлення міграції як одного з ключових пріоритетів для ЄС. Ратифікація Амстердамського договору, яка розширила компетенції Європейського Союзу у справах міграції та біженців.
2007-2015	Прийняття стратегії Європейської міграції та утворення Фонду для регулювання міграційних процесів. Укладення Дублінської угоди щодо механізмів розподілу біженців та інших осіб, які потребують міжнародного захисту, між державами-членами ЄС.
2015-нині	Виникнення кризи біженців, що вимагало спільних заходів для керування міграційними процесами. Укладення угоди з Туреччиною та розроблення механізмів для розподілу біженців між країнами ЄС. Прийняття Загальноєвропейської рамкової програми щодо міграції.

Джерело: [14]

Варто відзначити, що імміграційна політика більшості країн відображає повагу до прав громадян на свободне пересування, проте деякі держави встановили обмежувальну політику відносно імміграції, особливо для висококваліфікованих фахівців та осіб у складних демографічних умовах.

Як показує практика, Європейський Союз застосовує системний та комплексний підхід до імміграційної політики. Ці два підходи взаємодоповнюють один одного, що сприяє розробці більш комплексних заходів контролю за міграційними потоками. Системний підхід передбачає взаємозв'язок між імміграційним контролем та прийомом мігрантів з їхнім поселенням, адаптацією чи інтеграцією, а також використанням зовнішніх заходів для обмеження та запобігання небажаним міграційним потокам. Комплексний підхід полягає в комбінації прикордонного контролю, строгих штрафів та реальних можливостей для іммігрантів використовувати різні легальні форми імміграції.

1.3. Методологія досліджень регулювання міжнародної трудової міграції

Міжнародна трудова міграція кваліфікованих працівників може мати позитивний вплив на країни походження, знижуючи рівень безробіття. У випадках, коли внутрішній ринок праці не може ефективно використовувати наявний резерв робочої сили, міжнародна трудова міграція сприяє зменшенню фінансового тягаря для держави та зниженню рівня безробіття. Однак у ситуаціях, коли система вищої освіти перевищує свою місткість, або коли відбувається розрив між спеціальностями та потребами реального сектора економіки, втрати від міжнародної трудової міграції некваліфікованих працівників є невеликими.

Один із загальних негативних наслідків міграційних процесів полягає у втраті кваліфікованої робочої сили у важливих стратегічних секторах. Це пояснюється швидкими технологічними змінами та бажанням країн знизити витрати на розвиток людського потенціалу. Особливо великий від'їзд вчених негативно впливає на науково-технологічний прогрес у країні їхнього походження. Цей ефект ще більше поглиблюється, коли ці вчені працюють у вищих навчальних закладах, оскільки їхня міграція негативно впливає на формування освітнього, інтелектуального та інноваційного потенціалу країни.

Міжнародна міграція науковців, вчених та викладачів вищих навчальних закладів сприяє подальшій міграції талановитих студентів, що може призвести до руйнації вже сформованих протягом кількох десятиліть наукових шкіл та деградації наукової сфери на загальнонаціональному рівні.

У випадку легальної міграції працівників з менш розвинених країн до більш розвинених, мігранти можуть очікувати підтримки від системи

соціальної допомоги, включаючи допомогу у разі безробіття. Однак важливо зазначити, що отримання роботи та доступ до допомоги у разі безробіття для мігрантів є подіями, які не завжди відбуваються.

Врахування можливості отримання допомоги під час міграції може пояснити ефект "сильної пастки безробіття". Цей явище виникає тоді, коли трудовий мігрант обирає міграцію до країни, де рівень допомоги по безробіттю перевищує заробітну плату у його рідній країні. Такий сценарій може мати негативний вплив на країну-реципієнта, що призводить до додаткового фінансового тягаря для державного бюджету.

Крім того, важливо враховувати, що грошові перекази мігрантів приносять позитивний зовнішній ефект, сприяючи збільшенню загального національного доходу. У багатьох країнах це стає важливим додатком до національного доходу та ефективним засобом боротьби з бідністю в країнах-донорах робочої сили. Крім того, грошові перекази зазвичай здійснюються в іноземній валюті, що покращує платіжний баланс. Отже, ці перекази працівників-мігрантів мають позитивний економічний вплив. Додатковий позитивний вплив від грошових переказів для економіки країни-донора робочої сили пов'язаний з можливістю мультиплікативного ефекту від цих додаткових валютних надходжень.

Наприклад, у дослідженні впливу грошових переказів мексиканських робітників-мігрантів із США, Дж. Тейлор визначив коефіцієнт мультиплікації, рівний 2. Це означає, що кожен долар, відправлений мексиканськими робітниками з США на батьківщину, приносить національному доходу Мексики 2 долари. Важливо зауважити, що грошові перекази не лише зменшують рівень бідності родин мігрантів, підвищуючи їх доходи, але й, за умови мультиплікації, позитивно впливають на всю економіку країни та на населення країн-донорів.

Одним з негативних аспектів міжнародної трудової міграції для країни-донора є те, що через велику кількість нелегальних мігрантів, які не

сплачують внесок до соціальних фондів, виникає додаткове фінансове навантаження на соціальне забезпечення. Це може призвести до збільшення фінансового тиску на систему соціального забезпечення країни-донора. Крім того, коли мігранти повертаються до своєї країни походження на пенсію, виникає проблема щодо їхнього пенсійного забезпечення, що може поглибити соціальну напругу в суспільстві.

Міжнародна трудова міграція супроводжується протилежним впливом на країни-донори та країни-реципієнти. Оскільки мігранти переважно є молодими, це частково або повністю компенсує природне зменшення чисельності населення "старіючих" країн Центральної Європи. Мігранти мають молодший вік, ніж корінне населення, і їхні сім'ї часто характеризуються більшою народжуваністю. Це сприяє покращенню стану трудових ресурсів у довгостроковій перспективі.

Основні фактори, що впливають на міграцію фахівців, включають економічні умови, низькі заробітні плати, обмежене фінансування науки та освіти, а також низький розвиток науково-дослідних галузей у країнах походження. У порівнянні, країни, що приймають трудових мігрантів, пропонують високу оплату праці, більші можливості для професійного зростання та розвинену інфраструктуру для інновацій. Країни-донори втрачають висококваліфікований людський потенціал та кошти, вкладені в його розвиток, що гальмує економічний та інноваційний прогрес. ООН оцінює загублені на освіту кошти потенційних мігрантів в розмірі 2 мільярдів доларів США щорічно.

Отже, країни-реципієнти отримують високоякісний людський потенціал і зекономлені кошти на його розвиток, що сприяє економічному та інноваційному прогресу. Однак міграція фахівців з країни-донора призводить до значного зниження кваліфікації та якості людського потенціалу, що, в свою чергу, зменшує інвестиційну привабливість цих країн.

Додатково, слід відзначити явище "локальної пастки безробіття" у розвинених країнах, яке стає неможливим без міжнародної міграції робочих ресурсів. Високий рівень соціального захисту призводить до значного попиту на робочу силу, яка в майбутньому може працювати на менш престижних та низькооплачуваних посадах, і створює значну кількість безробітних.

Місцеві працівники віддають перевагу отриманню соціальної допомоги, що сприяє формуванню споживчих настроїв в окремих групах місцевого населення і знижує їх соціально-економічну активність. У цьому контексті, крім прямих економічних витрат на утримання надмірної кількості безробітних, економіки країн-реципієнтів гублять людський капітал, оскільки у вказаних групах місцевого населення поширюється переконання, що краще не працювати, а перебувати на державному утриманні в якості безробітного. Зазначимо, що в аналізі трудової міграції важливе місце відводиться статистичним методам.

Також важливо відзначити, що для оцінки впливу міграції на різні аспекти соціально-економічного розвитку країн-донорів та країн-реципієнтів, науковці застосовують кореляційно-регресійний аналіз.

Отже, аналіз трудової міграції включає оцінку міграційних процесів, таких як кількість прибулих та вибулих, їх динаміка та темпи зміни. Також важливо враховувати позитивні та негативні ефекти на економіку країни. У цьому аналізі можуть використовуватися різноманітні методики, включаючи економічні, статистичні, математичні та економетричні. Вибір конкретного підходу обумовлюється метою проведення дослідження.

РОЗДІЛ 2.
ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАРОДНОЇ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ В ЄС

2.1 Динаміка та структура міжнародної трудової міграції в ЄС

Міжнародна трудова міграція в Європейському Союзі (ЄС) є важливим аспектом сучасних глобальних динамік. За останні десятиліття ЄС став одним з найбільших регіональних центрів міжнародної трудової міграції, приваблюючи мільйони працездатних мігрантів з усього світу. Динаміка та структура цього явища відображають вплив різноманітних факторів, таких як економічні умови, демографічні тенденції, політичні рішення та міжнародні події.

Розвиток глобальних міграційних потоків в ЄС відображається в різноманітних тенденціях щодо притягання та адаптації мігрантів. З одного боку, країни ЄС активно розвивають політику залучення кваліфікованих працівників із-за кордону для задоволення потреб своїх економік у робочій силі. З іншого боку, наявність працевлаштування та соціальних послуг для мігрантів часто стає предметом дискусій у суспільстві та політиці країн ЄС.

Важливим аспектом міграції в ЄС є також взаємодія міжнародних норм та політик у сфері міграції. Це включає узгодження правил щодо статусу мігрантів, їхніх прав та обов'язків, а також розроблення спільних стратегій з управління міграційними потоками.

Варто розглянути міграційну ситуацію в ЄС та по країнам, на рис. 2.1 відображено кількість емігрантів в 2022 році.

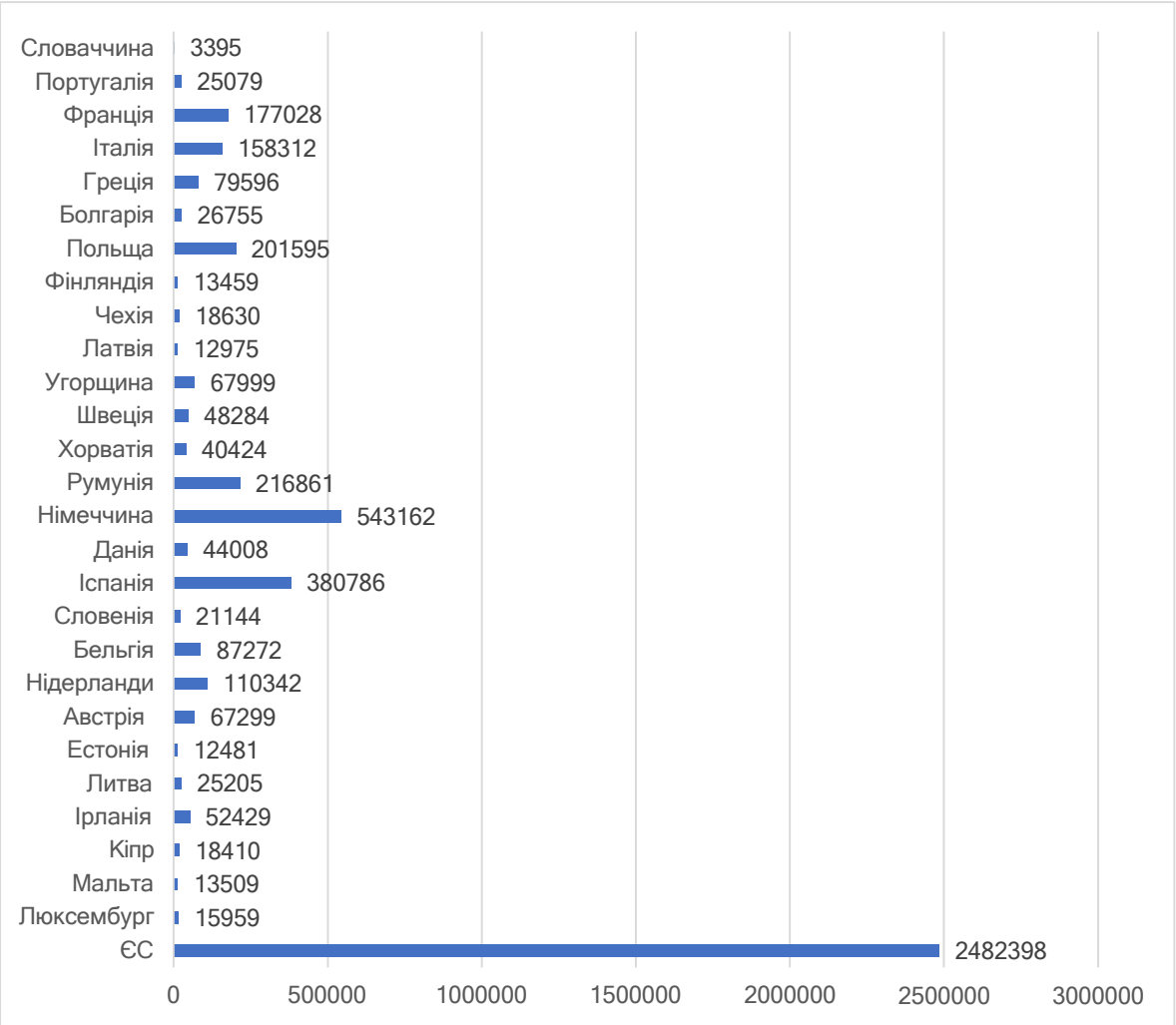


Рисунок 2.1 – Кількість емігрантів 2022 р, тис. ос.

Джерело: складено автором на основі даних [16,с.8]

З рис. 2.1 можна зробити висновок, що у 2022 році кількість емігрантів в ЄС досягла 2,5 млн. осіб. Також можна побачити, що найбільша кількість емігрантів саме з Німеччини. Тобто 543162 особи складають саме емігранти з Німеччини.

Це свідчить про значний рівень міграції з цієї країни та можливо вказує на певні тенденції у суспільному або економічному контексті Німеччини.

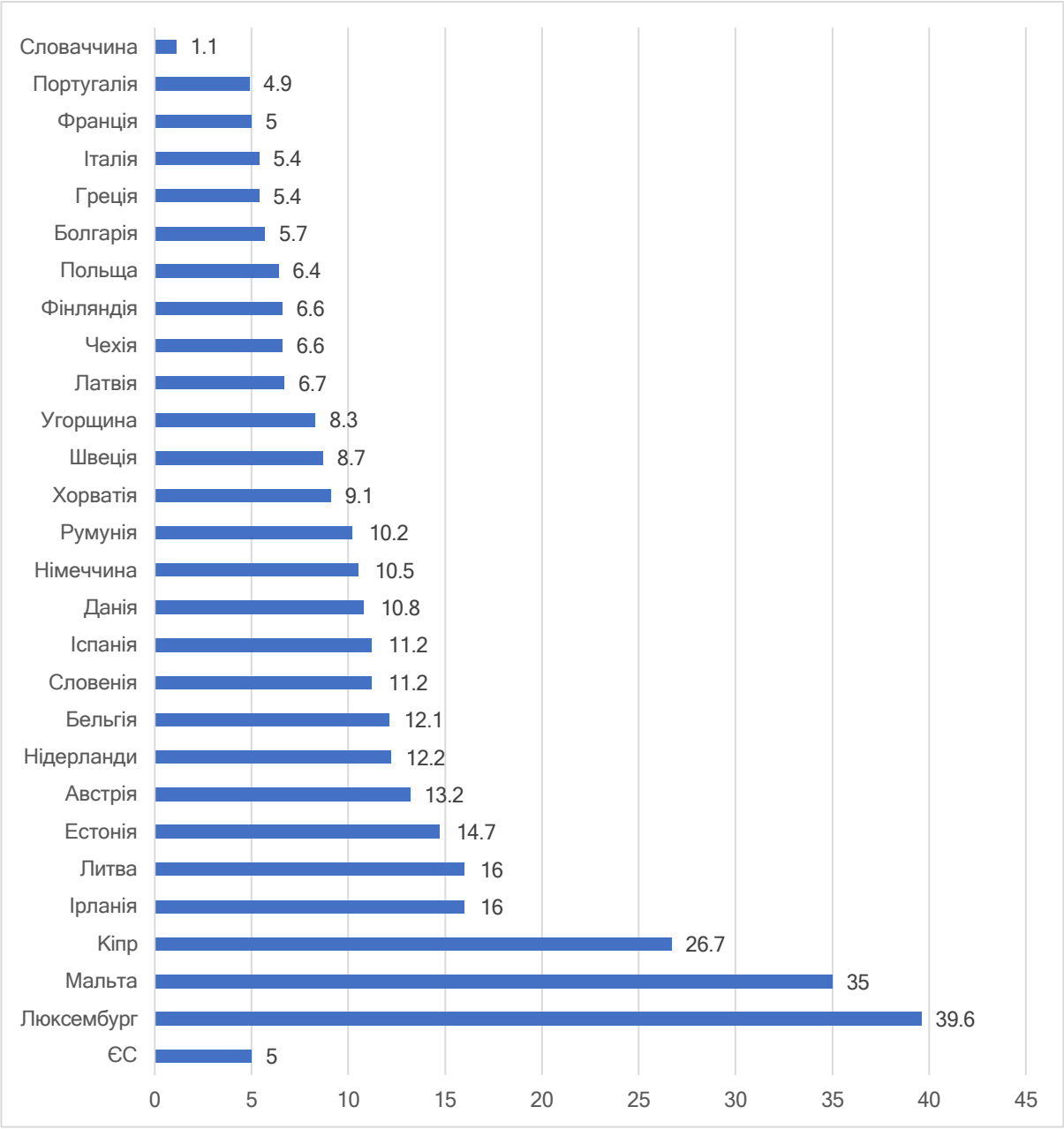


Рисунок 2.2 – Іміганти 2022 р., на 1000 громадян

Джерело: складено автором на основі даних [17,с.8]

З рисунку 2.2 можна побачити, що з розрахунку на 1000 громадян найбільше іммігрантів саме в Люксембурзі. Німеччина повідомила про найбільшу загальну кількість іммігрантів (874 400) у 2022 році, за нею слідували Іспанія (528 900), Франція (336 400) та Італія (318 400). Також Німеччина повідомила про найбільшу кількість емігрантів у 2022 році (543 200), за нею слідували Іспанія (380 800), Румунія (216 900) та Польща (201 600). У 2022 році загалом 23 країни-члени ЄС повідомили про більшу

імміграцію, ніж еміграцію, але у Хорватії, Греції, Латвії та Румунії кількість емігрантів перевищувала кількість іммігрантів. Порівняно з 2021 роком майже всі країни-члени, за винятком Греції, Кіпру, Португалії, Словенії та Словаччини, зафіксували зростання загальної кількості іммігрантів у 2022 році: найбільше зростання у відносних виразах між 2021 і 2022 роками спостерігалося в Латвії (44%), Румунії (34%) та Мальті (31%), тоді як Словенія зафіксувала найбільше зменшення (-35% іммігрантів між 2021 і 2022 роками). Натомість у 2021 році майже всі країни-члени, за винятком Фінляндії, Литви та Словенії, зафіксували зменшення загальної кількості іммігрантів порівняно з 2020 роком.

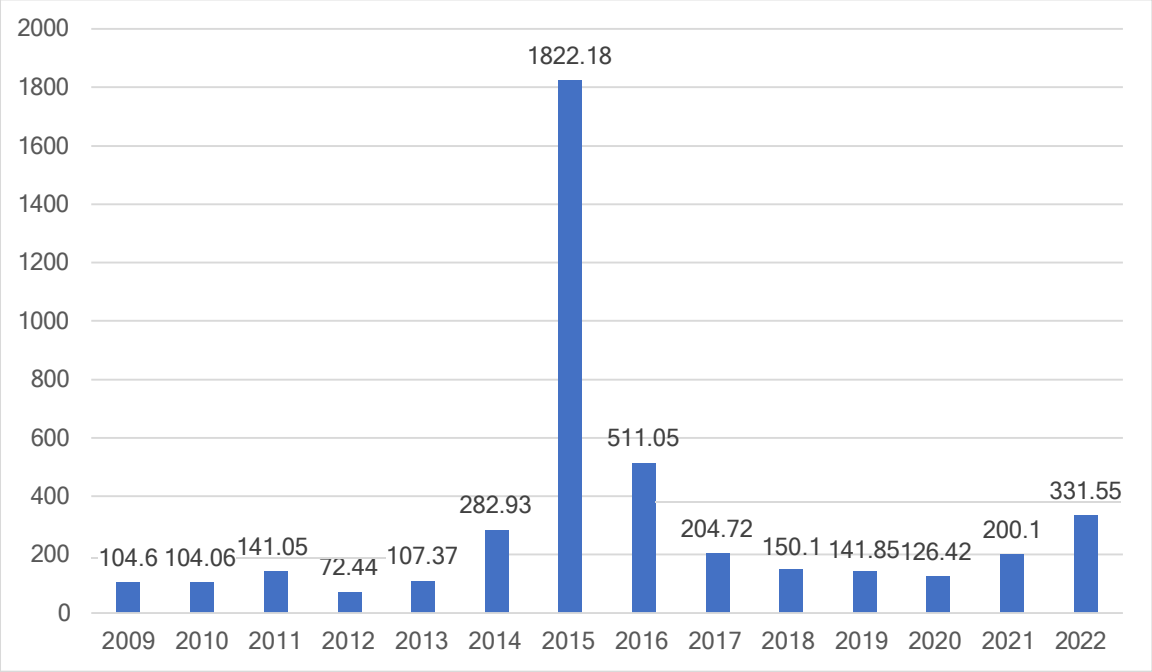


Рисунок 2.3 – Кількість нелегальних перетинів між пунктами перетину кордону в Європейському Союзі з 2009 по 2022 (у 1000 с)

Джерело: складено автором на основі даних [17,с.8]

З рис. 2.3 можна зробити висновок, що У 2021 році було виявлено понад 200 000 незаконних перетинів кордону на кордонах Європейського Союзу, що є найбільшою кількістю перетинів, зафіксованою з 2017 року, коли їх було понад 204 000. Найбільша кількість незаконних перетинів

кордону була зафіксована у 2015 році на піку європейської міграційної кризи, коли їх було понад 1,8 мільйона.

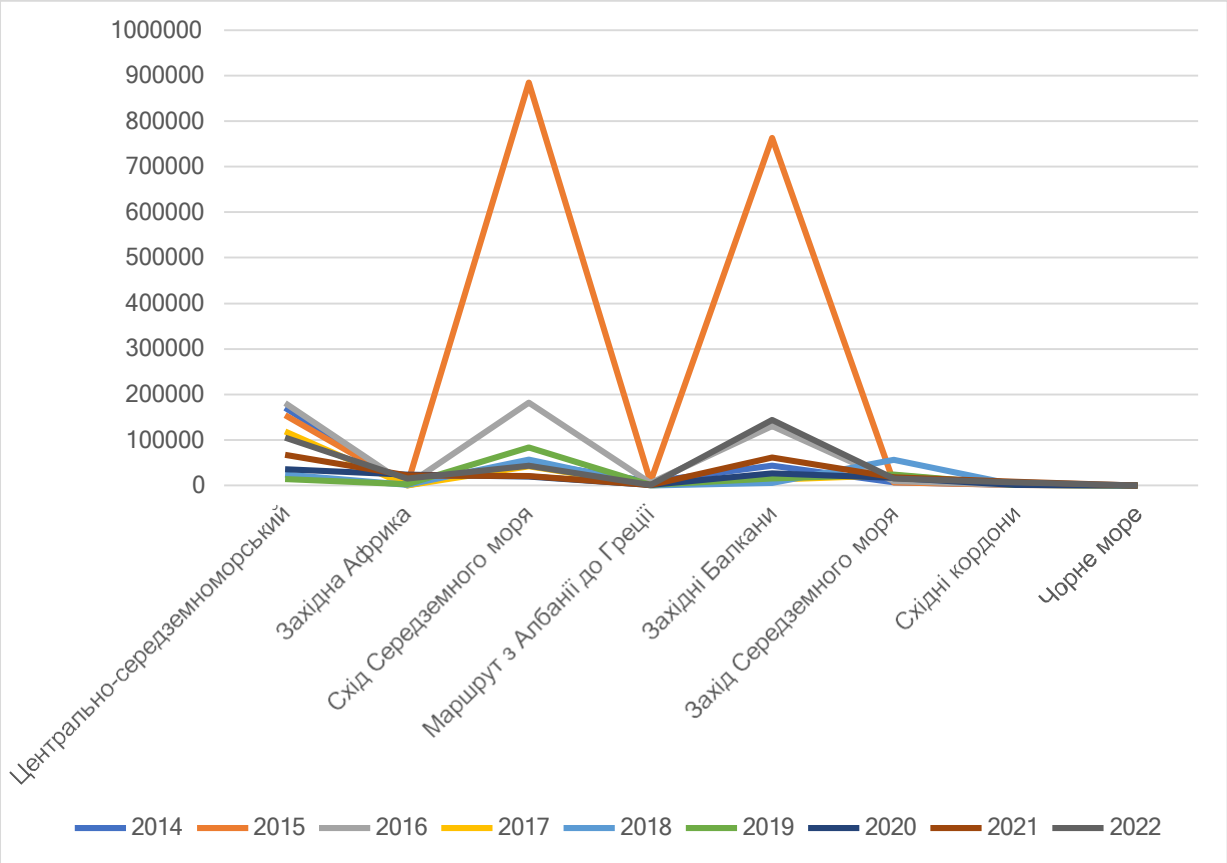


Рисунок 2.4 – Кількість нелегальних перетинів кордону між пунктами пропуску до Європейського Союзу у за маршрутами

Джерело: складено автором на основі даних [18]

З рис. 2.4, можна зробити висновок, що у 2022 році було виявлено понад 300 000 незаконних перетинів кордону на кордонах Європейського Союзу, причому за Центральним середземноморським маршрутом було виявлено найбільшу кількість перетинів - 105 561.

У 2021 році на ринку праці ЄС було працевлаштовано 8,6 мільйона осіб, які не мають громадянства ЄС, з загальної кількості працездатного населення у віці від 20 до 64 років, що становить 4,6% від усього працездатного населення ЄС. У 2020 році рівень зайнятості серед громадян ЄС був вищим (73,1%), ніж серед негромадян ЄС (57,5%).

Громадяни, які не є громадянами ЄС, були менше представлені в різних секторах економіки. У 2021 році розподіл зайнятості громадян, які не є громадянами ЄС, в різних секторах був такий:

– Державне управління та оборона, загальнообов'язкове соціальне страхування: 1,2%.
– Освіта: 3,7%.
– Діяльність у сфері охорони здоров'я та соціальної роботи: 7,6%.
– Фінансова та страхова діяльність: 1,1%.

За професіями, громадяни, які не є громадянами ЄС, були менше представлені у таких професійних групах:

– Педагогічні працівники: 2,5%.
– Співробітники ділового та адміністративного бізнесу: 2,5%.
– Службовці: 1,4%.
– Наукові та інженерні спеціалісти: 2,0%.
– Професіонали бізнесу та адміністрування: 2,1%.
– Орієнтовані на ринок кваліфіковані сільськогосподарські робітники: 1,3%.

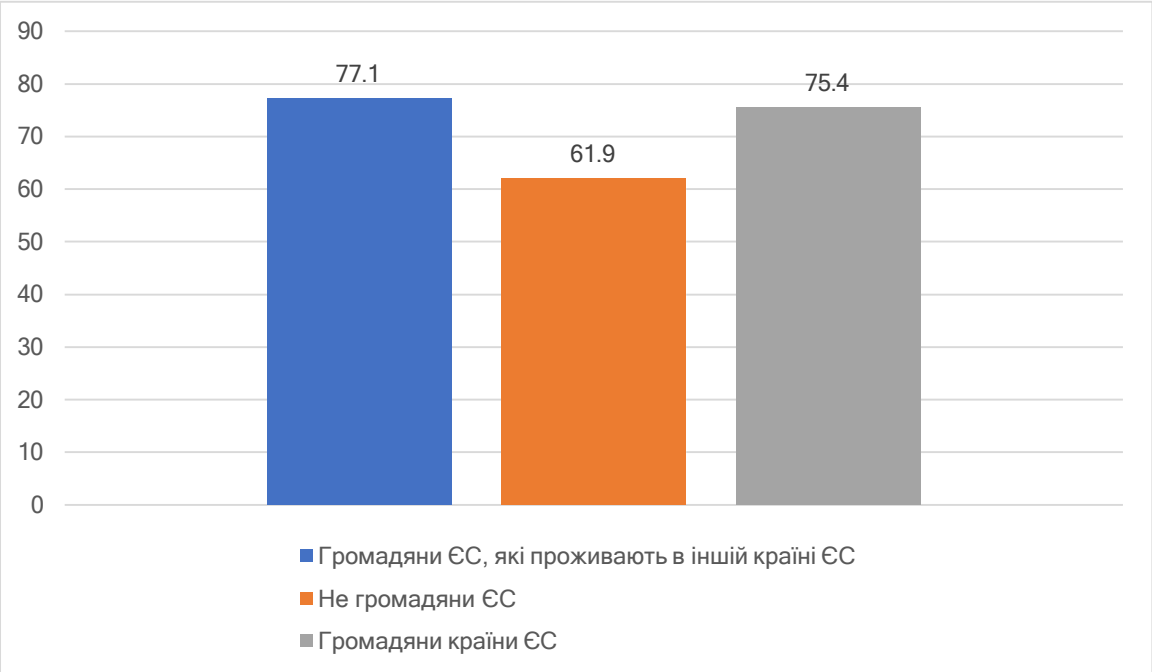


Рисунок 2.5 – Рівень зайнятості 2022 р, %

Джерело: складено автором на основі даних [18]

З рис. 2.5 можна зробити висновок, що не громадяни ЄС складають значну частку за рівнем зайнятості у 2022 році.

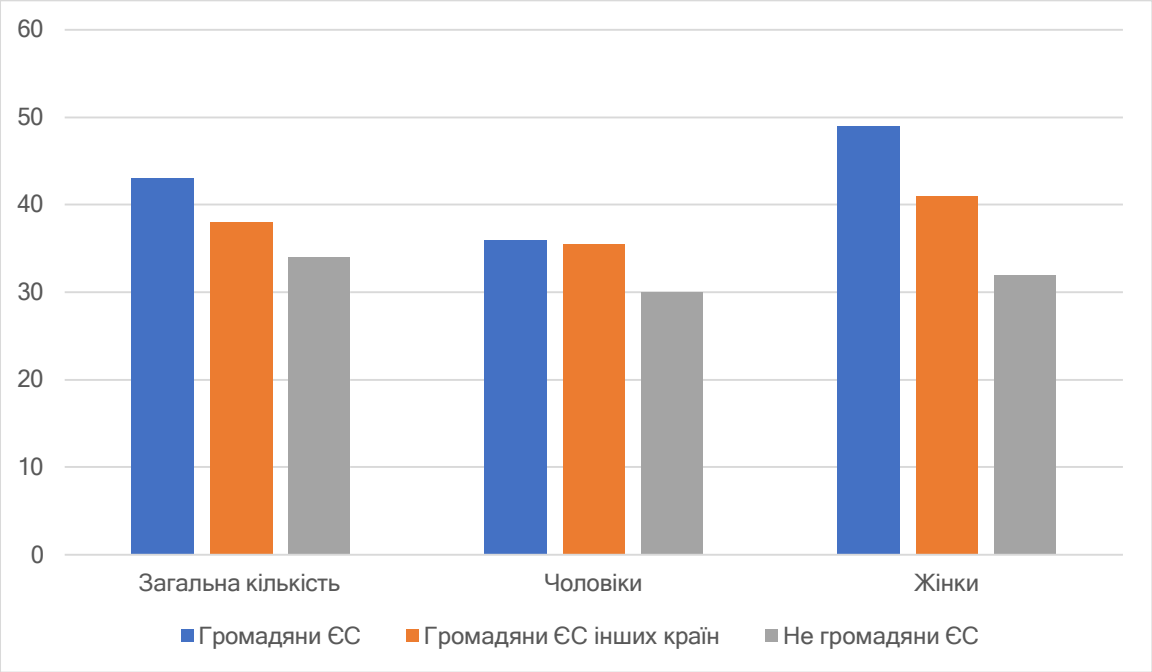


Рисунок 2.6 – Відсоток людей віком від 25 до 34 років з вищою освітою 2022 р

Джерело: складено автором на основі даних [18]

З рис. 2.6 можна зробити висновок, що серед не громадянів ЄС найбільшу частку складають саме жінки з вищою освітою.

З одного боку, ЄС привертає значну кількість мігрантів, які забезпечують робочу силу для різних галузей економіки. Проте варто відзначити, що імміграція може мати великий вплив на демографічну структуру, ринок праці, а також суспільно-політичну ситуацію у країнах-членах ЄС.

З іншого боку, зростаюча кількість незаконних перетинів кордонів підкреслює необхідність ефективного контролю та управління міграційними потоками, щоб забезпечити безпеку та стабільність в регіоні.

Наслідки міграції також відчутні на ринку праці. Хоча багато іммігрантів знаходять роботу, їхнє представлення у різних секторах

економіки може бути нерівномірним. Це може впливати на заробітні плати, умови праці і конкуренцію на ринку.

2.2 Особливості регулювання міграційних процесів в ЄС

У сучасному світі, де глобалізація та постійні зміни є нормою, міграційні процеси стають неодмінною складовою соціального та економічного пейзажу. Розуміння та ефективне управління цими процесами стають важливим завданням для країн у всьому світі. Тому виникає потреба у проведенні порівняльного аналізу міграційних політик різних країн з метою визначення спільних та відмінних аспектів їхніх підходів до регулювання міграційних потоків.

Міграційна політика Європейського Союзу почала формуватися у 1975 році, одночасно з утворенням міжурядової групи ТРЕВІ (TREEVI – Terrorisme, Radicalisme, Extremisme et Violence Internationale). Ця група, складена з міністрів внутрішніх справ країн-членів ЄС, призначалася для боротьби з тероризмом, контролю за кордонами, регулювання імміграційних процесів та запобігання нелегальному транспорту та торгівлі наркотиками. Положення цієї групи формулювалися відповідно до Єдиного Європейського акту (ЄЕА) 1986 року та Політичної декларації.

Протягом періоду з 1985 по 1990 роки країни-члени Європейського Союзу підписали Шенгенські угоди, які заявляли про свободу безперешкодного пересування через кордони. Проте цей документ не містив чіткого розподілу компетенцій між інститутами ЄС та національними державами, ускладнюючи співпрацю в сфері міграції.

У 1991 році, під час переговорів у Люксембурзі, були висловлені пропозиції щодо комунітаризації політики міграції, тобто передачі

регулювання на наднаціональний рівень. Цей компроміс було досягнуто й закріплено у положеннях Договору про Європейський Союз (Маастрихтської угоди), зокрема в розділі VI "Співпраця у сфері внутрішніх справ та юстиції". Цей розділ визначав "сферу спільних інтересів", включаючи політику надання притулку, контроль за зовнішніми кордонами ЄС, міграційну політику, митне співробітництво, співпрацю у галузі цивільного та кримінального права, а також співпрацю національних поліцейських служб.

Договір також передбачав можливість впливу Комісії ЄС, Європейського парламенту та Європейського Суду на рішення з міграційної політики. Однак функції цих органів були обмежені консультаційними можливостями. Таким чином, укладення Шенгенських угод та Договору про Європейський Союз сприяло створенню "простору свободи, безпеки та правосуддя", спрямованого на забезпечення свободи пересування та наближення політики Євросоюзу до потреб громадян.

З метою запобігання неконтрольованому припливу мігрантів, викликаному "політикою відкритих дверей" ЄС, був укладений Амстердамський договір у 1997 році. Згідно з цим договором, інституції Європейського Союзу отримали повноваження приймати нормативні акти в області міграції, які стали обов'язковими для виконання усіма країнами-членами Європейського Союзу. Лісабонський договір, укладений у 2007 році, сприяв подальшому розширенню повноважень інституцій Європейського Союзу в міграційній політиці.

У 2008 році Європейська рада затвердила Пакт імміграції та надання притулку, що визначав ключові напрями міграційної політики ЄС:

- Розвиток співпраці з країнами походження мігрантів;
- Посилення заходів контролю за зовнішніми кордонами Європейського Союзу;

- Протидія незаконній міграції та повернення мігрантів у країни їхнього походження;
- Реформа Спільної європейської системи притулку;
- Створення умов для легальної міграції;
- Підтримка інтеграції громадян третіх країн.

На основі аналізу міграційної ситуації в ЄС були сформульовані та закріплені принципи міграційної політики. Ці принципи включають створення якісного та прозорого законодавчого середовища для забезпечення легальної міграції, врахування потреб сучасного ринку праці, а також справедливий розподіл обов'язків та взаємну довіру між країнами-членами Європейського Союзу. В цілому, система сучасної міграційної політики ЄС може бути представлена у вигляді таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Сучасна міграційна політика ЄС

Принципи	Правова база
1) Ефективні процедури надання притулку та повернення;	1) Директива про процедури надання притулку; 2) Директива про умови прийому;
2) Солідарність і справедливий розподіл відповідальності; 3) Зміцнення партнерства з третіми країнами.	3) Директива про кваліфікації; 4) Дублінський регламент; 5) Регламент EURODAC.

Джерело: складено автором

Отже, основу для юридичного регулювання міграційної політики складають ряд документів, серед яких Шенгенські угоди, Договір про Європейський Союз, Амстердамський договір, Лісабонський договір і Пакт імміграції та надання притулку. Шляхом використання цих та інших правових актів ЄС вирішується завдання щодо законодавчого регулювання міграційних питань з урахуванням основних прав і свобод громадян. Проте, переважання ліберального підходу у більшості міграційних угод спричиняє збільшення потоку мігрантів до країн Європейського Союзу та породжує міграційні кризи.

У період 2015–2016 років сталася значна міграційна криза, спровокована масовим прибуттям мігрантів з країн Африки та Близького Сходу до Європи. За цей період кількість мігрантів, що щорічно в'їздили на територію Європейського Союзу, перевищила мільйон осіб. Для подолання кризи у 2015 році Європейська комісія внесла комплекс заходів для вдосконалення міграційної політики Європейського союзу, включаючи рішення щодо зміцнення присутності ЄС у світі і План дій з боротьби з контрабандою мігрантів на 2015–2020 роки.

Управління міграційними процесами в Європейському Союзі реалізується за допомогою різноманітних правових та політичних засобів, які описані у відповідних документах (табл. 2.2). Ця стратегія ґрунтується на принципах, визначених у "Європейському порядку денному з міграції", ключовому політичному документі, затвердженому у 2015 році. Цей документ визначає широкий спектр коротко- та довгострокових заходів у галузі внутрішньої та зовнішньої міграційної політики та притулку. Хоча основні норми Європейського Союзу регламентовані у різних правових актах, реалізація цих положень покладена на держави-члени, які повинні адаптувати внутрішнє законодавство відповідно до вимог права ЄС та міжнародних угод.

Таблиця 2.2 – Інструменти врегулювання міграційної кризи

Правові інструменти	Політичні інструменти
1	2
Загальні стандарти ЄС прописані в деталях в регламентах і директивах. «Європейський порядок денний з міграції» - передбачає як короткострокові, так і довгострокові заходи в сфері внутрішнього і зовнішнього вимірів	Інвестиції ЄС у партнерство з Марокко та Туреччинаю для посилення прикордонного контролю. У випадку з систуацією з Білоруссю запровадили обмежувальні заходи для фізичних та юридичних осібю.

1	2
міграційної політики та надання притулку.	ЄС має спільні правила розгляду запитів на надання притулку. ЄС також підписує угоди про реадмісію для повернення нелегальних мігрантів.

Джерело: складено автором на основі даних [26]

Протягом періоду з моменту набрання чинності Лісабонським договором, виникала напруга між національними урядами та інституціями Європейського Союзу, яка стосувалася як ступеня гармонізації, так і змісту політики. Поглиблення розбіжностей і дефіцит довіри до ЄС призвели до нових "горизонтальних" конфліктів між державами-членами. Значний потік шукачів притулку та нелегальних мігрантів показав недоліки у наданні притулку та захисті кордонів ЄС.

Нинішня система не уніфікує правила прийняття осіб, що шукають притулку, і рівень позитивних рішень відрізняється серйозно між державами-членами. Крім того, лише кілька країн через своє географічне розташування несуть основну відповідальність за розгляд більшості клопотань про притулок. З метою врегулювання цього стану справ, удосконалення і гармонізації чинних правил та запобігання можливих криз, у травні 2016 року Європейська комісія внесла пропозицію щодо реформи системи притулку через внесення поправок до діючих директив та Дублінського регламенту. Однак ця реформа зіткнулася з опором через існуючі розбіжності думок між державами-членами стосовно розподілу шукачів притулку.

У відміну від політики з надання притулку та боротьби з нелегальною міграцією, сфера легальної міграції (включаючи економічну та сімейну) у Європейському союзі не так сильно піддалася процесу європеїзації. Контроль за мігрантами на власних кордонах, кількість легальних

мігрантів, що приймаються країною, а також їхнє включення завжди викликали серйозні політичні дебати серед держав-членів, оскільки вони тісно пов'язані з поняттями громадянства та ідентичності, що може породжувати питання про їх гармонізацію.

Не зважаючи на це, є велика кількість законодавчих актів у сфері легальної міграції, включаючи директиви, такі як "синя карта" для висококваліфікованих працівників (2009 р.), єдиний дозвіл на роботу та проживання (2011 р.), сезонна зайнятість та внутрішньокорпоративні переїзди (2014 р.).Проте жодна з цих директив не обмежує права національних урядів у визначенні кількості мігрантів, які мають доступ на територію країни; вони лише встановлюють загальні процедури та права для прибульців.

Таблиця 2.3 – Механізми управління міграцією в ЄС

Механізм	Характеристика
Переселення, зараз діє Схема 2021-2022	переселення дозволяє біженцям, які потребують захисту, легально та безпечно потрапити до ЄС, не ризикуючи своїм життям, здійснюючи небезпечні подорожі.
Блакитна карта	загальноєвропейська система прийому спрямована на залучення та утримання висококваліфікованих працівників, особливо в секторах, які стикаються з нестачею кваліфікації.
Erasmus +	лідери ЄС і африканських країн погодилися сприяти мобільності студентів, дослідників і підприємців між двома континентами.
Загальноєвропейська система надання притулку	встановлює спільні мінімальні стандарти поводження з шукачами притулку.
Угоди про реадмісію	Угода Котону містить положення про повернення нелегальних мігрантів до країни походження.

Джерело: складено автором на основі даних [25]

Угоди про повернення нелегальних мігрантів до країни походження є частиною Угоди Котону.

Серед ключових механізмів управління міграцією можна виокремити наступні (табл. 2.3):

– Програма переселення надає можливість біженцям, які потребують захисту, в'їхати до ЄС легально та безпечно, уникаючи небезпечних подорожей. З 2015 року успішні програми переселення, спонсоровані ЄС, допомогли понад 98 000 найбільш вразливих осіб, які потребують міжнародного захисту, знайти притулок у Європейському Союзі. Перед початком кожної програми переселення країни ЄС вказують кількість біженців, яких вони зобов'язуються прийняти. Програма на 2021-2022 роки вперше включала зобов'язання щодо гуманітарного прийому, додатково до зобов'язань щодо переселення.

– На 7 жовтня 2021 року Рада прийняла нову директиву про блакитну картку, яка замінює попередні правила та додатково гармонізує умови в’їзду та проживання для висококваліфікованих працівників з країн, що не входять до ЄС. Ці зміни спрямовані на підвищення привабливості блакитної картки ЄС та залучення висококваліфікованих працівників, особливо у секторах з нестачею кваліфікованої робочої сили. Країни-члени матимуть можливість розвивати національні схеми для висококваліфікованих працівників паралельно з програмою блакитної картки ЄС. Однак нові правила включатимуть ряд положень, щоб забезпечити, що власники блакитних карток ЄС та їхні сім’ї матимуть такі ж самі права, як і власники національних дозволів.

– У 2016 році Рада та Парламент ЄС прийняли директиву, яка визначає умови в’їзду та проживання громадян третіх країн з метою навчання, дослідження, волонтерської служби, обміну учнями або участі в освітніх проектах та програмі au pair. Лідери ЄС та африканських країн домовилися сприяти мобільності студентів, дослідників та підприємців між двома

континентами. Це зобов'язання було прийняте на саміті, який відбувся у Валлетті у листопаді 2015 року. Лідери також узгодили подвоїти кількість стипендій для студентів і викладачів у 2016 році через програму Erasmus+.
– Система надання притулку в Європейському Союзі (CEAS) встановлює єдиною мінімальні стандарти поводження зі шукачами притулку. Проте, практика відношення до них виявляється неоднаковою, а показники їх визнання відрізняються між країнами-членами. На даний момент Рада розглядає законодавчі пропозиції, висунуті Європейською комісією у 2016 році, стосовно реформування системи надання притулку. Також, в рамках нового пакту Комісії з міграції та притулку, в вересні 2020 року було запропоновано п'ять нових законодавчих ініціатив.
– Європейський Союз активно проводить переговори та укладає угоди про реадмісію з третіми країнами. Рада надає Комісії повноваження вести переговори з цільовими третіми країнами з метою укладення таких угод. На даний момент у ЄС діє 18 угод про реадмісію. Крім того, угода Котону, яка стосується відносин ЄС з 79 країнами Африки, Карибського басейну та Тихоокеанського регіону, також містить положення про повернення нелегальних мігрантів до їхніх країн походження. Окрім угод про реадмісію, ЄС також уклав угоди про повернення з деякими третіми країнами з тією ж метою. Європейська Рада та Рада регулярно підкреслюють необхідність посилення політики ЄС у сфері повернення та реадмісії та зроблення її більш ефективною шляхом повного виконання існуючих угод про реадмісію та укладення нових. У вересні 2018 року Комісія запропонувала реформу загальних правил ЄС щодо повернення, спрямовану на підвищення ефективності існуючих правил. 7 червня 2019 року Рада підтримала нові правила для підвищення ефективності повернення.

Отже, можна зробити висновок, що міграційна політика країн ЄС поступово вдосконалюється.

2.3 Соціально-економічні наслідки та особливості міграційної кризи в ЄС

У більш широкому контексті, міграційна криза не лише виражається у раптовому зростанні мігрантів, що створює навантаження на соціальну інфраструктуру, систему безпеки та навколишнє середовище, а й у великому масштабі міграції населення, що призводить до втрати працездатного, інтелектуального, молодого, економічно активного та репродуктивного населення. Наприклад, подібна ситуація спостерігається на сході Європи, таких як Болгарія, Молдова, західна Україна, Латвія та Литва.

Яскравим прикладом є ситуація масової міграції населення з Венесуели в короткий період часу, обумовлена політичною та економічною кризою, яка називається "вихід мігрантів" (Exodus). Різниця в соціально-економічному потенціалі часто відображається у рівні зайнятих і безробітних, заробітній платі та доходах, а також у зростанні та доступності соціальних гарантій і пільг. Міграційна криза 2015-2016 років в Європі підкреслила нерівність між країнами Азії та Африки з одного боку та європейськими країнами з іншого, а також відзначила різницю в перспективах між менш розвиненими країнами Сходу та Півдня Європи та більш заможними країнами Заходу та Північної Європи. Розглядаючи причини міграційної кризи в Європі, можна представити їх у вигляді таблиці (табл. 2.4).

Таблиця 2.4 – Причини міграційних криз ЄС

	Причини
1	Брак можливостей для зайнятості серед великої частини населення на їхній рідній землі.
2	Економічні труднощі, що існують у багатьох країнах Близького Сходу.
3	Серйозне погіршення матеріального стану та великий ризик смерті від голоду на рідній землі.
4	Нерівність у суспільстві, що існує у східних країнах.
5	Прагнення отримати якісну освіту, доступну для здобуття в країнах Європи.
6	Природні лиха, які становлять загрозу для здоров'я та життя і спостерігаються у багатьох східних країнах.
7	Велика можливість потрапити у середину воєнних конфліктів.

Джерело: складено автором на основі даних [19]

Наслідки міграційних криз варто переглядати для країн, що приймають і з яких прибувають мігранти, що продемонстровано у таблиці 1.3.

Таблиця 2.5 – Наслідки міграційних криз

Для країн, що приймають	Для країн, що посилають
Скорочується чисельність населення	Втрата людського потенціалу
Процеси старіння нації	Дефіцит трудових ресурсів
Демографічний прес	Зниження народжуваності
Приплив молодої, освіченої робочої сили	Старіння нації
Витрати на програм інтеграції	
Посилення соціальних проблем	

Джерело: складено автором на основі даних [19]

У країнах, звідки прибувають мігранти, відбувається втрата гуманітарного потенціалу, зокрема, втрата найбільш освічених, підприємницьких, активних та молодих людей, які є працездатними та репродуктивного віку. Це призводить до зменшення чисельності населення, зниження народжуваності та відчутного старіння населення у країнах, що зазнають значного відтоку населення.

Наприклад, в Молдові багато населених пунктів стикаються з проблемою недостатньої кількості молодих жінок, оскільки вони масово емігрують до європейських країн у пошуках роботи. Це може призвести до зниження кількості шлюбів у найближчому майбутньому та зменшення рівня народжуваності в середньостроковій перспективі. З економічної точки зору, спостерігається небезпечний відтік робочої сили, підприємницького потенціалу, а також кваліфікованих і висококваліфікованих фахівців.

Для країн, які мають великий приплив іммігрантів, виникає проблема демографічного тиску у короткостроковій перспективі. Це означає зростання чисельності молодого та працездатного населення, яке не завжди може швидко знайти роботу через різні обставини. Проте, у середньостроковій перспективі ця тенденція є позитивною для країн, які приймають іммігрантів. Старіюче суспільство отримує приплив молодого населення, а ринки праці з дефіцитом робочої сили знаходять додаткові ресурси. Канцлер Німеччини Ангела Меркель отримала підтримку від великих німецьких роботодавців під час міграційної кризи та прийому біженців. Проте для досягнення цих демографічних переваг необхідно спочатку покрити витрати на програми інтеграції та навчання для мігрантів. Завершенням цього процесу є отримання функціонального населення та робочої сили, що допоможе частково збалансувати негативні наслідки старіння населення, особливо в умовах несприятливої демографічної ситуації.

Основними причинами, які спричиняють міграційні кризи, є різні геополітичні та екологічні події, такі як громадянські конфлікти, збройні вторгнення, етнічні конфлікти, катастрофи природного характеру та аварії. Економічна нестабільність, стрімке зростання безробіття, політичний тиск та переслідування за етнічним, релігійним або сексуальним статусом можуть також призвести до масового міграційного потоку. Наслідки

міграційної кризи мають різноманітний характер. У короткостроковій перспективі вони зазвичай є більш негативними для країн-приймачів. Значний приплив мігрантів може погіршити екологічну ситуацію, санітарні умови, соціальні проблеми, ситуацію на ринку праці, житлові умови та спричинити міжнародні конфлікти. Однак за відповідної інтеграційної політики приймаючі країни можуть отримати значну вигоду від припливу кваліфікованої та молодої робочої сили, яка допомагає забезпечити демографічний розвиток країни. Але масштабні міграційні потоки з країн-відправників можуть викликати втрату молодого, репродуктивного, економічно активного та освіченого населення, що, в свою чергу, може призвести до збільшення економічної відсталості країни.

Найбільш очевидними наслідками великого масового руху мігрантів з зон збройних конфліктів у Близькому та Середньому Сході, а також з країн з несприятливою соціально-економічною ситуацією, є значний фінансовий натиск на бюджети країн-членів Європейського Союзу. Це неухильно пов'язано зі зниженням рівня життя європейців, збільшенням напруженості та зростанням антиміграційних настроїв. Важливими факторами, які впливають на ситуацію з біженцями та мігрантами в країнах Європейського Союзу, є серйозні порушення прав та гідності громадян, а також загрози терористичного характеру, що призводить до загострення суперечностей. У результаті цього спостерігається ескалація кризи та підвищення рівня етнічної та релігійної напруги в Європі.

Останні роки свідчать про те, що Європейський Союз стикається з тривалою міграційною кризою. Міграційна криза виникла восени 2015 року через значний приплив біженців та нелегальних іммігрантів до країн Європейського Союзу з країн Північної Африки, Близького Сходу та Південної Азії. Європейський Союз не був готовий до такого припливу та розповсюдження. Ця міграційна криза стала найбільшою в Європі після Другої світової війни, а її етапи можна побачити в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6 – Етапи розгортання міграційної кризи [34-36]

Етапи	Характеристика
2014 рік	Перші кораблі з біженцями затонули поблизу Мальти та біля берегів Лівії
Січень-червень 2015 року	Європейська рада зібрала екстрене зібрання стосовно міграційної кризи, та було вирішено виділити більше фінансування для проведення рятувальних операцій
Липень-грудень 2015 року	Європейська комісія запропонувала державам-членам ЄС приймати біженців за системою квот, Італія, Мальта та Німеччина, підтримали пропозицію, Австрія, Угорщина, Словаччина та Естонія, виступили проти.
Січень-червень 2016 року	Швеція та Данія запровадили суворий контроль на кордоні. Міністерство закордонних справ Туреччини оголосило про посилення візових обмежень для громадян Іраку
Липень-грудень 2016 року	Військово-морські сили Єгипту оголосили про зупинку двох рибальських човнів, що прямували до Європи, із загалом 440 мігрантами під час свята Курбан-байрам у провінції Кафр-ель-Шейх.
2017 рік	Антиміграційна «Альтернатива для Німеччини» (AfD) стала першою націоналістичною партією, яка увійшла до німецького Бундестагу з часів Другої світової війни.

Джерело: складено автором на основі даних [20]

У період з січня по вересень 2015 року в країнах Європейського Союзу було зареєстровано приблизно 700 тисяч осіб, які шукали притулок. У цілому за 2015 рік, за різними оцінками, до країн ЄС надійшло від 1 до 1,8 мільйона біженців та нелегальних іммігрантів. На відміну від цього, у 2014 році їх кількість становила близько 280 тисяч [40].

Термін "криза" вперше став застосовуватися відносно біженців та мігрантів у квітні 2015 року, коли сталася серія морських катастроф у Середземному морі. Протягом короткого періоду часу (13, 16, 19 і 20 квітня) щонайменше 5 човнів, що перевозили близько 1200 мігрантів з Африки, потонули під час переходу до Європи. У 2015 році приблизно 2600

мігрантів загинули в Середземному морі, а з 2000 року загальна кількість загиблих сягнула приблизно 22 000 [41].

Згідно з даними Управління Верховного комісара ООН у справах біженців, з початку 2016 року 135 711 осіб перетнули море, щоб потрапити до Європи. Конфлікт у Сирії є основним джерелом міграції. Однак тривале насильство в Афганістані та Іраку, економічна нестабільність у Косово та порушення прав людини в Еритреї також спонукали людей шукати нові місця проживання [42].

Далі доцільно розглянути динаміку прибуття біженців за 2015-2017 роки, яка наведена на рисунку 2.7.

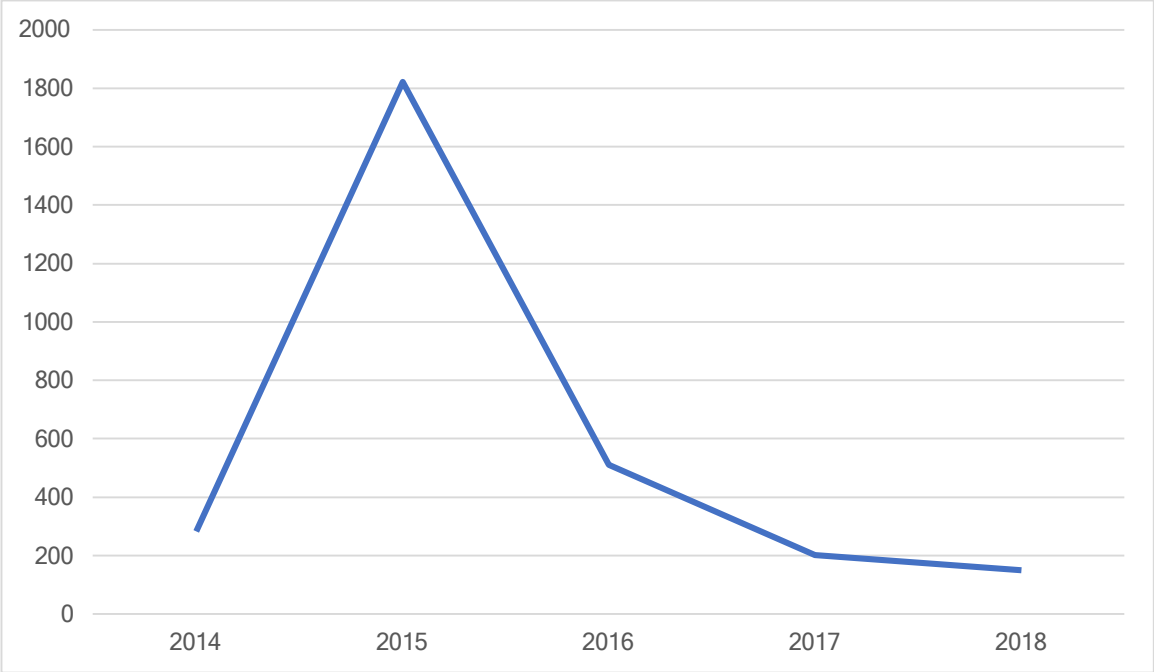


Рисунок 2.7 – Динаміка перетину кордонів ЄС за 2014-2018 рр.

Джерело: складено автором на основі даних [21]

За даними статистичної служби Євростату, протягом 2015 року в 28 країнах Європейського Союзу було подано 1 мільйон 255,6 тисяч заяв про отримання притулку та міжнародного захисту. Ця цифра вдвічі перевищує показники 2014 року і майже вп'ятеро більша, ніж у 2010 році. Проте навіть ці вражаючі числа не відображають повністю реальний масштаб подій.

Далеко не всі особи, які в'їжджають на територію ЄС без візи, претендують на отримання статусу біженця.

Згідно з даними Євростату, у 2015 році Німеччина отримала лише 441 800 таких запитів. Тим часом, за інформацією Федерального відомства у справах міграції та біженців, у 2015 році у німецьких центрах прийому біженців було зареєстровано понад мільйон осіб. Прикордонна служба ЄС повідомила, що 1,8 мільйона людей у 2015 році перетнули кордони Європейського Союзу. Крім того, за неофіційними звітами представників німецьких спецслужб, близько 200 тисяч з спочатку зареєстрованих біженців "зникли безвісти", інформації про їх місцезнаходження немає. Порівнюючи різні показники, можна легко помітити, що реальна кількість "нелегальних" мігрантів, які прибули до Європи в 2015 році, очевидно перевищує опубліковану кількість заяв про отримання притулку.

Отже, початок міграційної кризи в Європі відбувся у 2015 році, коли великий потік біженців і мігрантів намагався потрапити до країн Європейського Союзу, перетинаючи Середземне море та прибуваючи в регіон Південного Сходу Європи. Основними регіонами, звідки надходять мігранти, є Західна та Південна Азія, Африка та Західні Балкани. У сучасних умовах відсутність координації заходів Європейського Союзу вимагає від окремих країн самостійного розв'язання цієї проблеми. Це може включати закриття кордонів, будівництво парканів з колючого дроту та проведення військово-морських операцій, що стають нормою, а не винятком. Такі заходи не лише сприяють вирішенню міграційної кризи, але й порушують ідеали, на яких ґрунтується Європейський Союз.

РОЗДІЛ 3.
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ ТА ЄС У СФЕРІ РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ

3.1 Сучасний стан та проблеми формування спільної міграційно-правової політики України та ЄС

Сучасний стан та проблеми формування спільної міграційно-правової політики України та Європейського Союзу (ЄС). На сучасному етапі, питання міграції стає все більш актуальним та складним як для України, так і для країн Європейського Союзу. Різноманітні фактори, такі як політична нестабільність, економічні та соціальні проблеми, конфлікти та кризи, спричиняють значний потік мігрантів, що ставить перед державами великі виклики в організації міграційних процесів та захисті прав мігрантів.

Спільна міграційна політика між Україною та Європейським Союзом (ЄС) є важливим аспектом співпраці між сторонами та має на меті врегулювання міграційних потоків, забезпечення прав мігрантів та сприяння розвитку міграційних процесів на обох територіях.

Ключлві аспекти спільної міграційної політики представлені в табл. 3.1.

Таблиця 3.1 – Ключові аспекти спільної міграційної політики

Аспекти	Пояснення
1	2
Вільне переміщення	Забезпечення безпрепятственного переміщення громадян між Україною та країнами ЄС в рамках введеного безвізового режиму, що сприяє співпраці та обміну досвідом та культурою.

Продовження таблиці 3.1

1	2
Боротьба з нелегальною міграцією	Спільні заходи з боротьби з нелегальною міграцією та контролю за кордонами, включаючи спільні проекти з моніторингу та контролю нелегальних міграційних потоків.
Захист прав мігрантів	Розвиток та впровадження законодавства, спрямованого на захист прав мігрантів, включаючи норми про соціальні та працеві права, доступ до освіти та медичних послуг для всіх мігрантів, незалежно від їхнього статусу.
Міграційна інтеграція	Розвиток програм та проектів з міграційної інтеграції, спрямованих на підтримку соціальної адаптації та інтеграції мігрантів у новому соціокультурному середовищі.
Міграційна дипломатія	Співробітництво та діалог між Україною та країнами ЄС щодо міграційних питань на міжнародних форумах, таких як конференції та саміти, з метою обміну досвідом та розробки спільних стратегій у сфері міграції.

Джерело: складено автором на основі [51]

Слід зазначити, що аспекти визначені в табл. 3.1 спільної міграційної політики сприяють поглибленню співпраці між Україною та ЄС у сфері міграції та сприяють створенню стабільних та ефективних механізмів регулювання міграційних процесів.

Україна та країни ЄС активно розвивають співпрацю у сфері міграції та прав людини, однак існують значні проблеми, які перешкоджають формуванню спільної міграційно-правової політики. До цих проблем можна віднести відсутність єдиної стратегії у справах міграції, різницю у правових та соціальних стандартах між Україною та ЄС, недостатню координацію дій між державами ЄС у прийнятті та реалізації міграційної політики, а також складнощі у врегулюванні міграційних потоків та захисті прав мігрантів у контексті непередбачених ситуацій, таких як масові переміщення населення внаслідок кризових подій (табл.3.2).

Таблиця 3.2 – Проблеми формування спільної міграційно-правової політики України та ЄС

Проблеми	Пояснення
1	2
Розбіжність законодавства	Різниця у законодавстві України та країн ЄС створює складнощі у встановленні загальних правил та процедур.

Продовження таблиці 3.2

1	2
Недостатня координація дій	Відсутність ефективного механізму координації дій між урядами України та ЄС у сфері міграції та права ускладнює співпрацю та прийняття спільних рішень.
Культурні та мовні бар'єри	Різниця в культурі та мові може ускладнити розуміння та спілкування між учасниками спільної політики.
Підтримка громадянського суспільства	Недостатня увага до думки та поглядів громадянського суспільства може призвести до недовіри та опозиції до реформ у сфері міграції
Фінансові витрати	Впровадження спільної міграційної та правової політики потребує значних фінансових ресурсів, що може бути викликом для обох сторін.

Джерело: складено автором на основі [51]

Слід зазначити, що Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом (Угода про асоціацію) є стратегічним документом, який визначає багатосторонні відносини між сторонами та сприяє поглибленню їхнього співробітництва у різних сферах.

Введення безвізового режиму між Україною та країнами Європейського Союзу (ЄС) було важливим кроком у зміцненні співпраці та розвитку відносин між Україною та ЄС. Дозвіл на безвізові поїздки для громадян України в країни ЄС відкрив нові можливості для співпраці, міжнародного обміну та розвитку.

В таблиці 3.3 розглянуто основні аспекти безвізового режиму.

Таблиця 3.3 – Основні аспекти безвізового режиму

Аспекти	Пояснення
1	2
Свобода переміщення	Безвізовий режим дозволяє громадянам України вільно подорожувати до країн ЄС без необхідності отримання візи на короткостроковий період, що сприяє розвитку туризму, бізнесу та міжнародних відносин.
Спрощення митного та прикордонного контролю	Введення безвізового режиму спрощує процес перетину кордону для громадян України, що полегшує торгівлю та економічні відносини між країнами.

Продовження таблиці 3.3

1	2
Розвиток культурних та освітніх зв’язків	Безвізовий режим сприяє обміну культурними та освітніми програмами між Україною та країнами ЄС, що сприяє розвитку культурного розмаїття та взаєморозуміння між народами.
Підвищення економічного співробітництва	Вільне переміщення осіб сприяє розвитку бізнесу та торгівлі між Україною та країнами ЄС, що сприяє економічному зростанню та розвитку обох сторін.
Посилення співпраці у сфері безпеки	Безвізовий режим також передбачає збільшення співпраці в сферах безпеки, правопорядку та боротьби зі злочинністю між Україною та країнами ЄС.

Джерело: складено автором на основі [51]

З таблиці 3.3 можна зробити висновок, що загалом, введення безвізового режиму між Україною та країнами ЄС є важливим кроком у зміцненні співпраці та партнерства між сторонами, що сприяє розвитку відносин та зближенню міжнародних спільнот.

У сучасних умовах формування спільної міграційно-правової політики між Україною та Європейським Союзом відображає складність та важливість питань міграції для обох сторін. Попри певні зусилля, існують значні проблеми та виклики, які ускладнюють процес формування спільної політики.

Перш за все, невирішені питання щодо міграційного кризи та внутрішніх конфліктів в регіоні, таких як війна та нестабільна ситуація в деяких країнах Європи, ускладнюють формування спільної політики. Крім того, різниця в правових стандартах та культурних особливостях між Україною та країнами ЄС також ускладнює гармонізацію правових норм. Проте, необхідність співпраці у сфері міграції стає все більш актуальною у зв'язку з ростом міграційних потоків та спільних викликів, таких як боротьба з нелегальною міграцією та тероризмом. Тому важливо надавати пріоритет розвитку співпраці та пошуку компромісів у цій сфері.

У висновку, необхідність формування спільної міграційно-правової політики України та ЄС визначається актуальністю питань міграції та потребою в єднанні зусиль для вирішення спільних викликів. Вироблення

спільних стратегій та механізмів співпраці може сприяти покращенню умов міграції та забезпечити стабільність та безпеку як для України, так і для ЄС. Наша країна, так само як і весь Європейський Союз в цілому, стикається з найбільшою міграційною кризою з часів Другої світової війни. Надзвичайно велика кількість людей, які стали вимушеними переселенцями з України, потрапила до країн Європи.

Ця небезпечна тенденція потребує уваги як з боку офіційного Києва, так і з боку керівництва ЄС. Українці розпочинають процес інтеграції в суспільства зарубіжних країн. За даними станом на 10 липня 2022 року, із 500 громадян України, 285 осіб (57%) проявляють інтерес до питань легального перебування в новій країні та отримання пільг, тоді як 215 осіб (43%) цікавляться мовними курсами, навчанням для дітей та можливістю знайти роботу. На початок травня аналогічна частка становила 385 осіб (77%) проти 315 (23%).

Повернення українців додому повинно стати ключовим моментом спільної повоєнної політики України та Європейського Союзу. Сучасна міграційна ситуація є катастрофічною і, без перебільшення, становить загрозу національній безпеці України. Важливо відзначити, що за останніми даними ООН, станом на 24 травня, Україну залишили 6,6 мільйона біженців.

Необхідно відзначити, що при початку потоку українських біженців, Європа розпростерла перед ними свої обійми. Вперше в історії Європейський Союз введе в дію директиву про тимчасовий захист, що надає українцям можливість жити, працювати та отримувати допомогу в 26 з 27 країн-членів ЄС. Тепер їм не доведеться проходити складний і тривалий процес подання документів на отримання притулку, який очікував на тих, хто прибув у 2015 році.

Наприклад, деякі країни, які раніше мали найжорсткий підхід до осіб, що шукають притулок, тепер стали основними напрямками для українських

мігрантів. Польща прийняла 2,2 мільйона осіб, а Угорщина, яка раніше під керівництвом свого прем'єр-міністра Віктора Орбана встановлювала першу серед європейських країн стіну для зупинки біженців у 2015 році, тепер відкрила свої двері для 340 000 осіб.

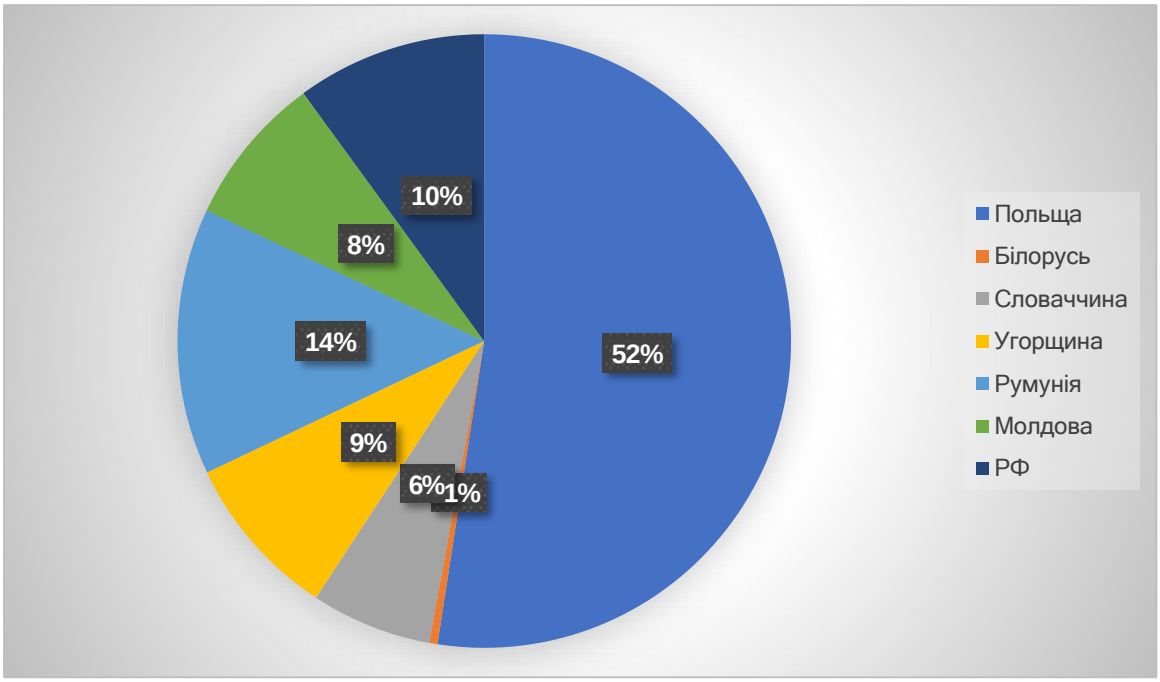


Рисунок 3.1 – Кількість біженців за країнами з України у 2022 році

Джерело: [21]

Більшість жителів України вибирають переїзд до країн Європейського Союзу, включаючи Угорщину, Молдову, Румунію, Словаччину та Польщу. Приблизно 88 тисяч українців обрали інші напрямки в Європі.

За інформацією ООН, найбільша кількість біженців із статусом тимчасового захисту зараз перебуває в Польщі, де числиться близько 1,5 мільйона осіб. Загалом, від початку війни в Україні за кордон виїхало 6,5 мільйона осіб, при цьому повернулося 4,5 мільйона. Офіційно в Німеччині зареєстровано понад 709 тисяч біженців, а в Чехії – близько 439 тисяч.

За неофіційною інформацією, загальна кількість українців за кордоном оцінюється від 7 до 8 або навіть до 10 мільйонів осіб. За

розрахунками EasyBusiness, близько третини примусових мігрантів може повернутися до України.

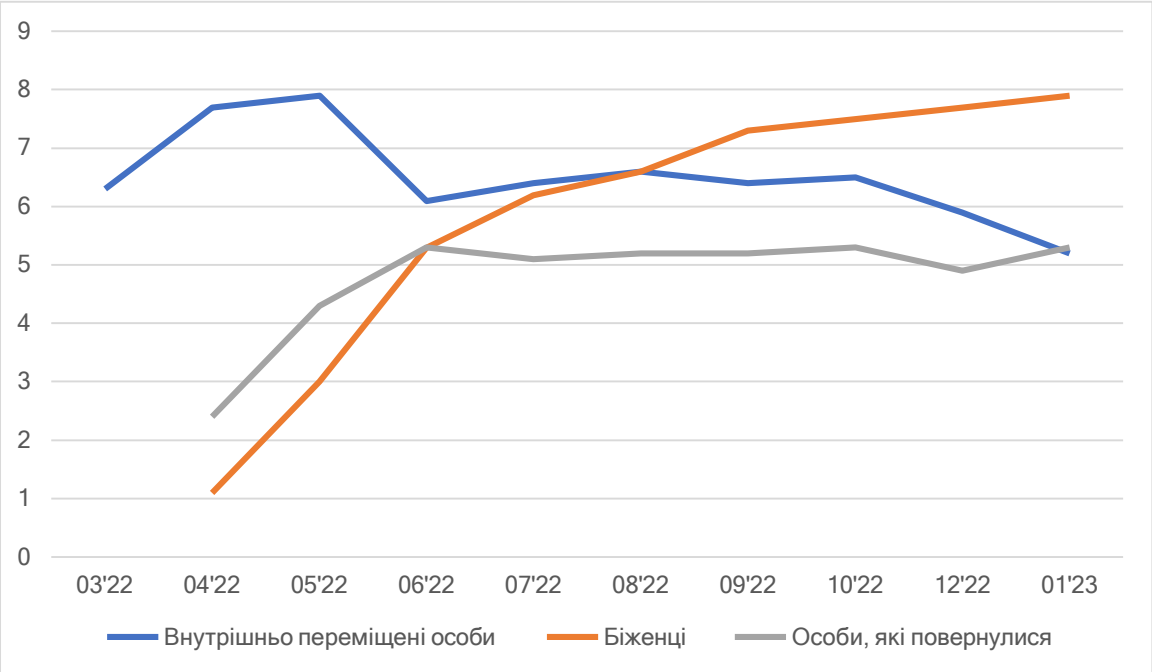


Рисунок 3.2 – ВПО, біженці та особи, які повернулися, млн.ос.

Джерело: [22]

Повідомляється, що в Польщі готуються до очікуваного зростання потоку біженців з України в місяцях осені та зими, особливо з урахуванням складних умов життя в ураганом пошкоджених містах України без електроенергії та газу. Дослідження, яке аналізувало групу українських біженців у Польщі, Чехії та Румунії, було проведено Центром східноєвропейських студій Варшавського університету через EWL Migration Platform у квітні та червні. Дослідження в Польщі було проведено з 23 березня по 3 квітня 2022 року серед близько 400 дорослих біженців з України у Варшаві та Кракові, а також на пунктах прийому біженців та вокзалах.

Однією з найактуальніших і разом складних сфер його діяльності стала міграційна політика Європейського Союзу в останні десятиліття. Зріст міграційного тиску, міграційні кризи та їх вплив на єдність ЄС примусили до пошуку способів інтеграції та вдосконалення міграційної політики.

До початку війни в Україні міграційна політика ЄС мала на меті створення єдиного європейського простору свободи переміщення для громадян країн-членів, забезпечення легальних шляхів міграції для працевлаштування та навчання, а також протидію нелегальній міграції.

Внаслідок міграційної кризи 2015 року Європейський Союз зіткнувся з проблемами у різних сферах суспільного життя, включаючи культурну, економічну та політичну. Ці проблеми включають недостатню асиміляцію мігрантів, економічні труднощі через нерівномірне навантаження на країни з боку мігрантів, а також різні підходи до міграційної політики серед країн ЄС.

Таким чином, Європейський Союз розпочав активний пошук альтернативних підходів у боротьбі з нелегальною міграцією. Серед цих заходів варто відзначити впровадження змін у механізмах реадмісії та повернення, створення Європейської системи авторизації та інформації про подорож (ETIAS), внесення поправок до Візового кодексу, ініціативу "Розумні кордони", розширення повноважень органів, відповідальних за охорону кордонів ЄС, а також ухвалення нового Пакту щодо міграції та надання притулку у 2020 році та інші ініціативи.

Вторгнення Російської Федерації на територію України та розпочаття повномасштабної війни 24 лютого 2022 року призвели до найбільшого у історії потоку міграційних процесів до країн Європейського Союзу. Приблизно одинадцять мільйонів українців були змушені залишити свої домівки та емігрувати. Ситуація з українськими біженцями підкреслила, що країни ЄС не лише не готові до такого масштабу прибуття біженців, але й не мають належно розробленого законодавства, що стосується правового статусу мігрантів, що є неперфектним.

Вторгнення Російської Федерації на територію України та розпочаття повномасштабної війни 24 лютого 2022 року спричинили найбільший потік міграційних процесів до країн Європейського Союзу за останні десятиліття.

Приблизно одинадцять мільйонів українців були примушені залишити свої домівки та емігрувати. Ситуація з українськими біженцями виявила, що країни ЄС не лише не готові до такого масштабу прибуття біженців, але й законодавчо не розроблено основні аспекти, пов'язані з правовим статусом мігрантів, що є неперфектним.

Велика кількість українських біженців стала викликом для Європейського Союзу, змушуючи його переглянути та адаптувати свої підходи до міграції та гуманітарної допомоги. Ці зміни включали спрощення процедур отримання спеціального правового статусу для українців, надання фінансової та гуманітарної підтримки біженцям та інші заходи для забезпечення їхньої безпеки та добробуту.

4 березня 2022 року Рада Європейського Союзу прийняла Директиву про тимчасовий захист 2001/55/ЄС, що вперше запроваджувала новий механізм захисту.

Для розуміння особливостей правового статусу українців згідно з цією директивою важливо детально розглянути їхній правовий статус як "біженців" та осіб, які користуються правом "тимчасового захисту".

Згідно з визначенням, наведеним у Конвенції про статус біженців, "біженець - це будь-яка особа, яка у зв'язку з обґрунтованими побоюваннями може стати об'єктом переслідування за ознакою раси, релігії, громадянства, належності до певної соціальної групи або політичних переконань, перебуває поза межами країни свого громадянства і не може скористатися захистом від цієї країни або не бажає користуватися ним у зв'язку з певними побоюваннями".

М.Ю. Якимчук, С.С. Соломко та В.О. Самороков відмічають декілька загальних характеристик правового статусу біженця, включаючи такі:

– Складний та тривалий процес отримання статусу біженця.

– Ймовірність вилучення документів.

– Обмеження можливостей працевлаштування під час розгляду заяви на отримання статусу біженця.

– Ускладнення повернення додому у випадку закінчення обставин, за якими особа отримала статус біженця.

– Рівноправність з громадянами конкретної країни у певних аспектах.

– Підтримка у виділенні житла, фінансової допомоги, медичного обслуговування та інших соціальних послуг.

– Можливість захисту своїх прав у разі їх порушення.

Щодо правового статусу особи при отриманні тимчасового захисту, О.М. Поліванова та І.В. Бойко вказують на такі права:

– Право на вид на проживання протягом усього терміну охорони.

– Право на отримання відповідної інформації про тимчасову охорону.

– Забезпечення доступу до процедури надання притулку.

– Право на доступ до роботи відповідно до встановлених правил.

– Право на доступ до житла.

– Право на соціальне забезпечення та медичну допомогу.

– Можливість возз'єднання сімей за певних обставин.

– Право на доступ до банківських послуг.

– Право на переїзд до іншої країни ЄС до отримання дозволу на проживання.

– Вільне пересування в межах країн ЄС.

Отже, переваги статусу тимчасового захисту порівняно зі статусом біженця можуть бути визначені наступним чином:

– Можливість отримати статус тимчасового захисту в будь-якій країні ЄС, яка вам зручна.

– Доступ до роботи з моменту отримання відповідного статусу тимчасового захисту, у відміну від статусу біженця.

– Здатність повернутися до України на певний термін без втрати статусу.

З урахуванням вищезазначеного можна зробити висновок, що статус біженця може бути спірним механізмом захисту для українських мігрантів, особливо враховуючи обставини, що змусили українців масово виїжджати до країн ЄС. У той час як механізм тимчасового захисту вважається кращою альтернативою. Загалом, ця директива дозволяє Європейському Союзу керувати великою кількістю вимушено переміщених осіб, запобігаючи ризику перенавантаження систем надання притулку в країнах ЄС.

Звичайно, ця директива має свої недоліки. Одні з найсерйозніших проблем, з якими стикаються українські біженці у країнах ЄС, пов'язані з трудовим працевлаштуванням, розміщенням та житлом, а також із соціальними виплатами та допомогою. Неузгодженість багатьох питань щодо єдиних стандартів міграційної політики також залишається актуальною проблемою на рівні ЄС. Для більшості українських мігрантів, які знайшли притулок у ЄС, обмежено поїздки через територію інших країн Шенгенського простору після закінчення 90-денного безвізового періоду. Це призводить до складнощів при поверненні до країни-господаря через інші країни Шенгенського простору.

Необхідно відзначити, що фінансування перебування українців створило нові виклики для бюджету ЄС, який раніше не передбачав таких витрат. Щодо пошуку шляхів майбутньої фінансової підтримки, європейські експерти розглядають два можливі сценарії: збільшення загальної суми семирічного бюджету або створення нового фонду поза межами бюджету. Семирічний бюджет вже містить кошти на підтримку іммігрантів, тому збільшення його розміру може не потребувати значних законодавчих змін і може бути легко впроваджене за допомогою існуючих структур. Однак збільшення бюджету може бути неприйнятним для тих держав-членів, які не погодилися на такий крок під час попередніх переговорів, через страх, що більший семирічний бюджет може залишитися постійним. Створення нового фонду поза межами семирічного бюджету

має перевагу в тому, що він може бути тимчасовим і адаптованим до конкретних потреб українських біженців. Проте для цього потрібне нове законодавство.

Окрему проблему становлять перспективи правового статусу українських біженців у Європі після закінчення терміну дії тимчасового захисту. Згідно з Директивою ЄС про тимчасовий захист, вона буде надаватися українцям до 4 березня 2025 року, що є максимальним терміном її дії. Експерти вбачають два можливі шляхи для подальшого статусу українських біженців у Європі. Перший полягає в ухваленні рішення кожною окремою країною-членом залежно від національних інтересів, політичних умов, ринкової ситуації тощо.

Другий можливий шлях визначення подальшої долі українських біженців в Європі після закінчення строку дії Директиви про тимчасовий захист - це ухвалення колективного рішення. Це потребуватиме складної процедури узгодження позицій країн-членів, проте, ураховуючи вражаючу одностайність у наданні допомоги українським біженцям війни, такий сценарій є цілком можливим. Однак, оскільки чисельність українських біженців у різних країнах є різною, внутрішньополітична та економічна ситуації також відрізняються, найімовірніше, що на рівні ЄС будуть визначені загальні рамки, тоді як національному рівні будуть ухвалюватися конкретні рішення.

Аналізуючи поточний стан співпраці між Україною та Європейським Союзом у сфері регулювання міграційних потоків, варто відзначити інтенсифікацію цього процесу. Основою для взаємодії між сторонами у цьому контексті служить стаття 16 Угоди про Асоціацію між Україною, з одного боку, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії та їхніми державами-членами, з іншого, укладеної у 2014 році (далі - Угода про асоціацію). Згідно з цією угодою, "Сторони підтверджують важливість спільного управління міграційними потоками

між їхніми територіями та надалі розвиватимуть всеохоплюючий діалог щодо всіх питань у сфері міграції, зокрема нелегальної міграції, легальної міграції, незаконного переправлення осіб через державний кордон та торгівлі людьми, а також включення проблемних питань у сфері міграції до національних стратегій економічного та соціального розвитку регіонів, звідки походять мігранти. Такий діалог базується на основних принципах солідарності, взаємної довіри, спільної відповідальності та партнерства".

2 серпня 2022 року Україна приєдналася до Адміністративних Домовленостей, які стосуються налагодження адміністративного співробітництва в межах Європейської Міграційної Мережі. "Європейська міграційна мережа" (European Migration Network) була створена з метою забезпечення об'єктивної та достовірної інформації з питань міграції та притулку для установ Європейського Союзу, а також органів та установ держав-членів Європейського Союзу, щоб забезпечити відповідну інформацію розробникам політики та координаторам державних заходів. Ще однією перспективною сферою є співробітництво України з Frontex, що має велике значення для запобігання та уникнення нелегальної міграції.

Згідно з Робочими домовленостями, укладеними у 2007 році, основними напрямками співробітництва стали:

– обмін інформацією та аналіз ризиків;

– проведення науково-дослідної роботи та тренінгу персоналу;

– оперативне співробітництво;

– розвиток технічного рівня прикордонних процедур, включаючи модернізацію технічного обладнання;

– взаємодія між командно-управлінськими структурами та підрозділами, які відповідають за здійснення прикордонного контролю на кордоні між державами-членами ЄС та Україною.

Під час останньої зустрічі у листопаді 2022 року представники обох сторін обговорили питання, пов'язані з ідентифікацією та визначенням

мігрантів, що були затримані за незаконним перебуванням на території країн ЄС, а також удосконалення процедур повернення мігрантів з України до їхніх країн походження. Ще одним важливим кроком у цьому напрямку є розробка нової моделі Робочих домовленостей між Державною міграційною службою та Frontex, підготовка якої наразі триває.

Для успішної виконання спільних завдань у сфері міграції між ЄС та Україною ключовим є прийняття конкретних заходів. Одним з найважливіших кроків є модернізація та перетворення національного законодавства та регулювання міграційних питань в Україні. Національні правові норми потребують істотних змін та адаптації. Проблеми, такі як неспроможність впровадження міжнародних стандартів, відсутність ефективної взаємодії між урядовими структурами та механізмами, та недоліки у роботі органів влади, уповільнюють процес приведення законодавства та країни в відповідність до міжнародних вимог. Необхідно узгоджувати напрями національної міграційної політики та регіональних програм в залежності від різних регіонів, з урахуванням існуючої міграційної ситуації, пов'язаної зі станом конфлікту. Таким чином, головною метою та завданням України є зробити все можливе для вирішення цих проблем.

Доцільним є прийняття нових законів у цій сфері для оновлення законодавчої бази України та приведення її у відповідність до міжнародних стандартів. Необхідно підвищити рівень співробітництва з країнами ЄС, зосереджуючись не лише на питаннях вимушеної міграції через воєнний конфлікт, але й на трудовій міграції, оскільки значна кількість українців щорічно виїжджає за кордон на роботу. Це передбачає прийняття конкретних нормативно-правових актів, які гарантуватимуть захист прав українських працівників-мігрантів у країнах ЄС.

Найбільш значущим кроком, який Європейський Союз зробив у контексті регулювання ситуації з біженцями з України, було запровадження

в дію Директиви про тимчасовий захист. Цей інструмент, що має загальнообов’язковий характер, дозволяє громадянам України легально перебувати у країнах ЄС. Однак, імплементація положень щодо тимчасового захисту відрізнялася у різних країнах ЄС, що спричинило певні проблеми, такі як різні умови прийняття біженців та відсутність уніфікованого підходу до трактування цих положень.

Крім того, є невирішеними питання щодо переміщення українців у межах країн Шенгенського простору після закінчення строку дії безвізового режиму та їхнього подальшого правового статусу. У цьому контексті позиції різних країн ЄС можуть відрізнятися. Для вирішення цих проблем у міграційній політиці ЄС може бути корисним встановлення єди-них міграційних стандартів на наднаціональному рівні та їхня відповідна імплементація, щоб українські громадяни у різних країнах ЄС мали однаковий статус.

Дослідження впливу російсько-української війни на регулювання трудової міграції в Європейському Союзі (ЄС) розкриває складність та актуальність проблеми в контексті сучасної політичної та геополітичної ситуації. Війна та її наслідки спричинили значні труднощі для регулювання трудової міграції як в самій Україні, так і в країнах ЄС.

Однією з головних причин цього впливу є велика кількість внутрішньо переміщених осіб, які шукають притулок та можливості для працевлаштування в інших країнах. Це створює додатковий тиск на системи міграційного контролю в ЄС та вимагає вироблення нових стратегій та політик для управління міграційними потоками.

Також важливо враховувати зміни в соціально-економічній ситуації як у самій Україні, так і в країнах-членах ЄС, що можуть вплинути на динаміку трудової міграції. Розуміння цих змін дозволить ефективніше реагувати на виклики, пов'язані з міграцією, і розробляти більш адаптовані та ефективні політичні рішення.

Отже, висновок дослідження підкреслює необхідність подальшого вивчення та аналізу впливу російсько-української війни на трудову міграцію в ЄС, а також розвитку стратегій та механізмів регулювання, спрямованих на забезпечення стабільності та безпеки у всьому регіоні.

3.2 Дослідження впливу російсько-української війни на регулювання трудової міграції в ЄС

Питання міграції та її впливу на економічну ситуацію в країні, а також на стан бізнесу в контексті людських ресурсів, наразі має критичне значення і залишатиметься таким у майбутньому, оскільки від нього залежатиме післявоєнне відновлення країни. Дослідницька компанія "Градус Ризерч" провела опитування для Київського міжнародного економічного форуму 2023 року, яке включало опитування українців, що емігрували за кордон з початку повномасштабної війни і все ще перебувають там, а також опитування бізнес-спільноти.

Більшість мігрантів успішно адаптувалися за кордоном, але бажають повернутися до України.

Основною причиною переїзду за кордон з початку повномасштабної війни була питання безпеки та добробуту родини, як стверджують майже половина респондентів (45%). Польща (29%), Литва (16%) та Німеччина (10%) залишаються серед лідерів у кількості міграцій. І майже дві третини респондентів (62%) заявляють, що вони змогли адаптуватися (повністю або досить) до життя у країні прийому.

Серед найчастіше згадуваних труднощів адаптації є місцева мова (40%), фінансові труднощі (28%) та пошук житла (24%).

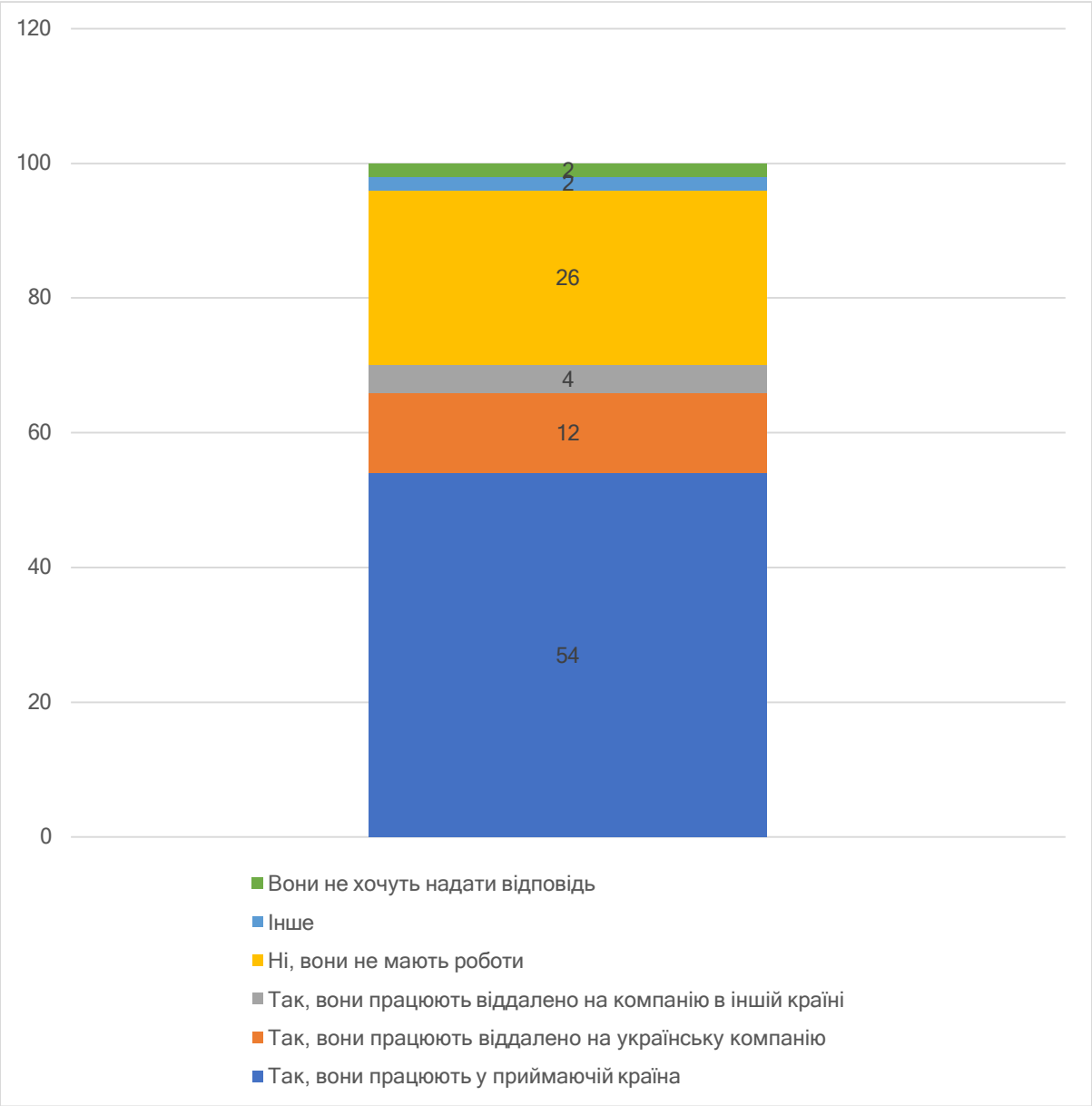


Рисунок 3.3 – Працевлаштування українців

Джерело: [52]

З рисунку 3.3 можна побачити, що результати опитування показують високий рівень зайнятості серед українських мігрантів. 70% опитаних мешканців України, які переїхали за кордон з початку війни, наразі зайняті. 54% працюють у країні перебування, інші 12% працюють на українські компанії та працюють дистанційно, а 4% працюють дистанційно на іноземну компанію. Основною причиною безробіття серед опитаних українських мігрантів найчастіше є відсутність знання місцевої мови (43%).

Також можна побачити, що розподіл зайнятості серед українських мігрантів за різними секторами відображає широкий спектр робочих можливостей. Відзначається значна кількість осіб, які знайшли заняття в країні перебування, а також ті, хто працює на відстані для українських і іноземних компаній. Це свідчить про адаптивність українських мігрантів до різних умов праці та їхню готовність використовувати доступні можливості для здобуття доходу.

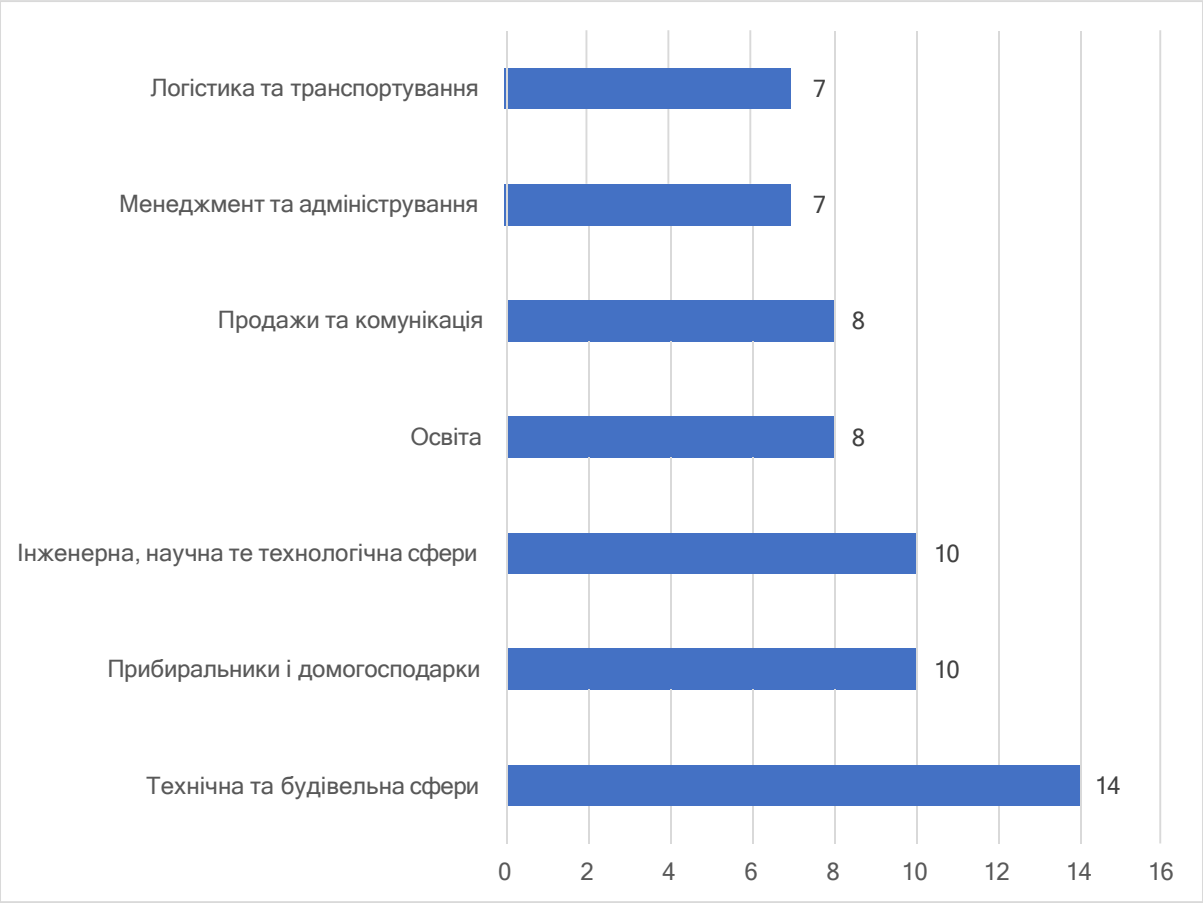


Рисунок 3.4 – Сфери зайнятості

Джерело: [52]

З рисунку 3.4 можна побачити, що найбільша частка українців працює саме у технічній та будівельній сферах. Найменшу частку складає логістика та транспортування.

Інші сфери зайнятості, такі як освіта, продажі та комунікація, також відображають значну кількість працюючих українців, хоча не настільки значну, як у технічних та будівельних галузях.

Одним із найбільш відчутних наслідків війни для українського бізнесу стало внутрішнє перерозподілення компаній та переселення їх діяльності. За останні роки спостерігається значне зростання кількості компаній, які переїжджають в межі України, а також тих, що виїжджають за кордон. Цей процес має прямий вплив на економічну динаміку країни та формування її бізнес-середовища. Тому слід розглянути український бізнес, що відображено на рис.3.5.



Рисунок 3.5 – Український бізнес

Джерело: [53]

З рис.3.5, видно, що 11% українських підприємств повністю перемістили свої споруди за кордон. У той же час, за даними дослідження компанії "Градус", 72% компаній переїхали в межах України, а 17% – як в країні, так і за кордоном.

Більше половини підприємств вже перемістилися або планують переміститися та готуються до цього. 22% компаній працюють, як раніше, а 19% тимчасово зупинили свою діяльність.

62% підприємств, що перемістилися за кордон, фактично переїхали до ЄС. Ще 15% – в інші країни Європи, 15% – в країни Азії, 8% – в країни Північної Америки та 8% – в країни СНД.

Ті, хто переїжджають до ЄС, в основному вибирають Польщу (63%) та Німеччину (25%), а також Бельгію, Болгарію та Естонію.

У той же час, 48% власників і керівників компаній вважають, що їм не потрібно переміщати бізнес, і вони працюють у тій самій географії, де працювали перед війною.

12% опитаних компаній стверджують, що повністю або частково перемістили свій бізнес. Ще 20% наразі перебувають у процесі переміщення. 18% опитаних підприємств потребують переміщення і планують це, але процес ще не розпочався.

Компанія "Градус" використовувала метод самостійного заповнення анкети в мобільному додатку під час проведення опитування. Період: 5-6 липня 2022 року. Обсяг вибірки: 104 респонденти.

В рамках програми EU4Business, фінансованої Європейським Союзом та урядом Німеччини, українські мікро-, малі та середні підприємства (МСП) з експортним потенціалом та інноваційними можливостями можуть отримати 100 грантів до 10 000 євро кожен на відновлення, розвиток та сталість.

"З початку повномасштабної російської агресії проти України ЄС та Німеччина, спільно через програму EU4Business, провели п'ять конкурсів на отримання грантів, надавши 5,5 мільйона євро понад 1100 українським МСП. Важливо підтримувати МСП у часи війни, щоб збільшити їхню стійкість, щоб вони могли поступово відновлюватися та розвиватися у майбутньому. Кожен підприємець важливий, і кожне окреме підприємство

допомагає країні, забезпечуючи робочі місця, сплачуючи податки та підтримуючи економіку," прокоментував Генрік Хютфельдт, Виконуючий обов'язки Голови Секції з операцій "Економічне співробітництво, енергетика, інфраструктура та довкілля" Представництва ЄС в Україні.

"Підтримка та стимулювання розвитку українських маленьких та середніх підприємств надзвичайно важливі в сучасний час, особливо з урахуванням того, що наша країна перебуває у війні. Адже саме функціонуючий бізнес підтримує економіку та дозволяє нам забезпечувати потреби у обороні, які ми фінансуємо за рахунок податків, які сплачують підприємства. Ми вдячні нашим партнерам за програми грантової підтримки для підприємців, особливо для тих, хто працює у секторі переробки, виробляє продукцію з високою доданою вартістю, а також збільшує експортний потенціал України," прокоментувала Надія Бігун, Заступник Міністра Економіки України.

Запрошені подати заявку на грант МСП, які діють у таких секторах:

– Переробка (машинобудування, меблі, харчова та легка промисловість тощо);

– Творчі індустрії;

– Логістика та транспорт;

– Інші сектори з експортним або інноваційним потенціалом (наприклад, освітні та медичні послуги).

UNIC шукає мотивовані українські бізнеси, які готові відкрити нові можливості для розвитку шляхом входу на міжнародні ринки або приваблення іноземних інвестицій!

Програма грантів - це відповідь на виклик, з яким стикаються малі та середні українські підприємства, які змушені шукати нові можливості для збереження свого бізнесу в умовах повномасштабної війни в Україні.

Пропонується взяти участь у конкурсі на отримання гранту, що дозволить впровадити практики відповідності у компанії, які необхідні для розвитку бізнесу з міжнародними партнерами або спонсорами.

До 5,000 євро буде доступно для малих та середніх підприємств, які працюють:

– для розвитку інфраструктури України;

– у реальному секторі економіки (виробництво товарів, будівництво, сільське господарство і т.д.);

– фінтех та IT-компанії;

– надання послуг, необхідних для відновлення України.

Ця програма грантів, запропонована UNIC, становить важливу можливість для українських бізнесів розширити свої можливості розвитку. Вона спрямована на підтримку малих та середніх підприємств, які стикаються з викликами, пов'язаними з умовами війни в Україні. За допомогою цих грантів компанії зможуть впровадити необхідні практики відповідності та розвинути свій бізнес у міжнародному контексті.

Максимальна сума гранту досягає 5,000 євро і доступна для підприємств, які діють у різних секторах економіки, включаючи інфраструктуру, виробництво, технології та послуги, спрямовані на відновлення України. Це створює можливість для українських компаній розширити свої горизонти та забезпечити сталість свого бізнесу у складних умовах.

Дані практики та можливості, які надаються через програми грантів, позитивно впливають на Україну в декількох аспектах. По-перше, вони стимулюють розвиток малих та середніх підприємств, що є ключовим чинником економічного зростання країни. По-друге, ці програми допомагають у відновленні та розвитку інфраструктури, що є важливим для підтримки економічного стабільності.

Крім того, вони сприяють залученню іноземних інвестицій та розширенню можливостей для експорту, що сприяє збільшенню конкурентоспроможності українських компаній на міжнародному ринку. Загалом, ці практики та можливості сприяють зміцненню економіки України та підвищенню її стійкості в умовах внутрішніх і зовнішніх викликів.

Отже, дослідження показало, що українські мігранти активно впроваджуються в сферу працевлаштування в країнах Європейського Союзу (ЄС). Велика частина опитаних мешканців України, що переїхали за кордон з початку війни, знаходять роботу в країнах їхнього перебування. При цьому, значна кількість українських мігрантів працює на українські компанії та займається дистанційною роботою. Основною причиною безробіття серед українських мігрантів найчастіше виступає недостатнє володіння місцевою мовою.

У той же час, результати дослідження також свідчать про широкий спектр секторів зайнятості серед українських мігрантів в Європейському Союзі. Найбільша частка працюючих українців зосереджена у технічній та будівельній сферах, в той час як найменшу частку складають логістика та транспортування. Відзначається також значна кількість українських мігрантів, які працюють у сферах освіти, медицини та інформаційних технологій.

Таким чином, українці успішно інтегруються у ринок праці країн Європейського Союзу, займаючи різноманітні позиції в різних секторах економіки. Це свідчить про адаптивність та професійну компетентність українських працівників, а також про сприятливі умови для розвитку їхньої кар'єри у Європейському Союзі.

3.3 Механізми та інструменти удосконалення регулювання міграційних потоків в ЄС та Україні

У зв'язку з війною та масовим прибуттям біженців з України до країн ЄС, обидві сторони почали активніше співпрацювати в міграційній сфері та ухвалювати спільні рішення та програми. Одночасно війна стала викликом для України щодо перегляду та модернізації існуючої законодавчої бази у сфері міграційних питань. Україна повинна здійснити реформи в цій сфері та посилити свої міграційні та кордонні установи. Включення України до стандартів ЄС у сфері міграції є важливим кроком для майбутнього створення єдиної міграційної системи, яка відповідатиме вимогам Угоди про Асоціацію. Такі дії допоможуть виявити спільні інтереси та перспективи у сфері міграції, а також вирішити наявні проблеми, пов’язані з міграцією в умовах війни.

В таблиці 3.4 відзначені механізми для удосконалення регулювання міграційних потоків в Європейському Союзі та Україні.

Таблиця 3.4 – Механізми для удосконалення регулювання міграційних потоків в Європейському Союзі та Україні

Механізми/Інструменти	Опис
1	2
Європейський пакт про міграцію та притулок	Політичний документ, який має на меті вирішення ключових проблем міграції в ЄС, включаючи керування міграційними потоками та захист прав мігрантів.
Директиви ЄС про статус біженців	Правові норми, які встановлюють стандарти для надання статусу біженця та правового захисту біженців у державах-членах ЄС.

Продовження таблиці 3.4

1	2
Механізми розподілу мігрантів	Програми та механізми, які передбачають розподіл мігрантів між державами-членами ЄС з метою забезпечення більшої справедливості та ефективності у прийнятті та інтеграції мігрантів.
Механізми забезпечення міграційної безпеки	Програми та ініціативи, спрямовані на покращення безпеки міграційних потоків, включаючи контроль кордонів, боротьбу з нелегальною міграцією та боротьбу з трафіком людей.
Фінансова допомога ЄС	Фінансові інструменти, що надаються Україні для підтримки у реалізації міграційної політики, включаючи програми соціальної адаптації мігрантів та поліпшення умов прийому біженців.
Навчальні програми та обмін досвідом	Ініціативи ЄС, спрямовані на обмін досвідом та навчання фахівців та посадових осіб з міграційної сфери для удосконалення міграційної політики України та забезпечення відповідності європейським стандартам.

Джерело: [49]

За підсумками аналізу наведеної таблиці інструментів та механізмів для удосконалення регулювання міграційних потоків в Європейському Союзі та Україні з огляду на війну можна зробити наступні висновки та пропозиції:

Необхідність співпраці: Зважаючи на те, що багато з механізмів та інструментів є спільними для обох сторін, пропонується активізувати співпрацю між Україною та ЄС у сфері міграції, включаючи обмін досвідом та кращі практики.

Підвищення ефективності механізмів: Необхідно посилити моніторинг та оцінку роботи вже існуючих механізмів, щоб забезпечити їхню ефективність та вчасне внесення коректив у випадку виявлення проблем.

Розвиток нових ініціатив: Слід розглянути можливість розробки нових ініціатив та програм співпраці у сфері міграції, спрямованих на

вирішення конкретних проблем, що виникають внаслідок війни та конфліктів.

Підтримка інтеграції: Важливо надати підтримку програмам інтеграції для мігрантів у країнах-членах ЄС та в Україні, щоб забезпечити їхню успішну адаптацію та інтеграцію в суспільство.

Забезпечення фінансування: Необхідно забезпечити достатнє фінансування програм та проєктів у сфері міграції, щоб забезпечити їхню ефективність та стабільність.

Отже, рекомендується активізувати співпрацю між Україною та ЄС у сфері міграції, розробляти та впроваджувати нові ініціативи, спрямовані на вирішення проблем, та забезпечити достатнє фінансування для успішної реалізації цих заходів.

Україна, навіть у зміненій політичній та військовій обстановці, продовжує свій шлях до Європейського Союзу (ЄС), активно впроваджуючи проєвропейські реформи та поглиблюючи співробітництво з Брюсселем. Російська агресія дійсно стимулювала процеси євроінтеграції, зміцнила солідарність між Україною та ЄС та сприяла об'єднанню нації. Внаслідок цього зросла якість відносин між Києвом і Брюсселем, інтеграція українського суспільства в європейський простір та розширився діапазон взаємних контактів.

В таблиці 3.5 можна побачити допомогу ЄС Україні в період 24.01.2022-15.01.2023 в млрд. євро.

Слід зазначити, що допомога для України від ЄС досить значна і набуває неабиякої важливості.

Таблиця 3.5 – Допомога ЄС Україні в період 24.01.2022-15.01.2023 в млрд. євро

Країна (група країн)	Фінансова допомога	Гуманітарна допомога	Військова допомога	Разом допомога 3-х видів
ЄС, колективні інститути та країни-члени	34,7	6,4	13,8	54,9
Країни-члени ЄС	4,4	4,8	10,7	19,9
Колективні інститути ЄС	30,3	1,6	3,1	35,0
ЄС (Єврокомісія і Рада)	28,3	1,6	0,9	29,9
Європейський фонд миру	0,0	0,0	3,1	3,1
Європейський інвестбанк	2,0	0,0	0,0	2,0

Джерело: Кільський інститут світової економіки

Протягом минулого року Україна отримала значну підтримку від Європейського Союзу. З початку 2022 року до середини 2023 року ЄС обіцяв надати майже 55 млрд. євро фінансової, гуманітарної та військової допомоги. Основний обсяг цієї допомоги становить фінансову складову у розмірі 34,7 млрд. грн. Проте, важливо зазначити, що під час конфлікту ця допомога, переважно, надається у формі кредитів, при цьому кредитна частка складає 73%. У той же час, Сполучені Штати надають фінансову підтримку Уряду України виключно у формі безповоротних грантів.

Однак, російська експансія вплинула негативно на темпи євроінтеграції, завдавши Україні великих людських та економічних втрат. У цих умовах політична підтримка, фінансова, військова та гуманітарна допомога країн ЄС стає надзвичайно важливою. Також ефективним

інструментом протидії агресії Росії є санкційна політика ЄС, спільно з іншими країнами світу.

Щоб продовжувати успішний євроінтеграційний шлях, Україні важливо імплементувати цінності та норми ЄС, реалізувати базові реформи в різних сферах. Протягом останніх місяців українська влада активно працює над виконанням рекомендацій Єврокомісії. Зауважимо, що хоча було прийнято деякі євроінтеграційні закони та проведено реформи, проте їх реальне втілення та концентрація зусиль на ключових напрямах євроінтеграції залишаються важливими завданнями, які потребують подальшої уваги та зосередженості з боку української влади.

Слід зазначити, що інтеграція українців в Європейський Союз (ЄС) у складних умовах війни вимагає специфічних заходів та підходів, які враховують їхні потреби та особливості.

Умови війни в Україні не лише вплинули на саміх українців, але і викликали реакцію з боку Європейського Союзу (ЄС). ЄС демонстрував співчуття та підтримку українському народові в цей важливий період. Українців прийняли з великою відкритістю і готовністю надати допомогу. В умовах війни ЄС здійснював різні заходи для підтримки України та українського народу.

В табл. 3.6 представлені шляхи інтеграції українців в ЄС в умовах війни.

Таблиця 3.6 – Шляхи інтеграції українців в ЄС в умовах війни

Шляхи	Пояснення
1	2
Прийняття біженців та внутрішніх переселенців	ЄС може розширити програми прийняття біженців з України та внутрішніх переселенців від військового конфлікту, забезпечивши їм правовий захист, доступ до освіти, медичних послуг та інших соціальних пільг.

Продовження таблиці 3.6

1	2
Програма інтеграції	Розроблення та реалізація спеціальних програм інтеграції для українців, які переселені до країн ЄС, спрямованих на їхню культурну адаптацію, вивчення мови та професійну перекваліфікацію.
Соціальна підтримка	Надання соціальної підтримки українським мігрантам у вигляді допомоги з пошуку житла, працевлаштування та психологічної підтримки, особливо для тих, хто втратив родину або стикнувся з травматичними подіями внаслідок війни.
Культурний обмін	Створення програм та ініціатив культурного обміну між українською та європейською спільнотами для сприяння взаєморозумінню та взаємодії.
Підтримка діаспори	Забезпечення підтримки українській діаспорі в ЄС, включаючи створення центрів підтримки та розвитку, які надають інформаційну, юридичну та соціальну допомогу.

Джерело: [49]

Ці заходи допоможуть українцям, які перебувають у ЄС в умовах війни, легше і швидше інтегруватися в нове середовище та забезпечать їм необхідну підтримку та захист.

Це включало фінансову допомогу, гуманітарну допомогу (надання ліків, продовольства, медичного обладнання тощо), а також політичну підтримку. Крім того, були запроваджені санкції проти Росії та інших країн, які підтримують конфлікт, що також відображалося на співпраці з українським народом.

Українців сприймали як партнерів у спільній боротьбі за мир та стабільність у регіоні. ЄС виявив готовність співпрацювати з Україною у вирішенні складних ситуацій, пов'язаних з війною, та надавати допомогу в різних сферах, спрямованих на покращення життя українського народу.

Отже, умови війни не стали перешкодою для сприйняття українського народу Європейським Союзом. Навпаки, вони зміцнили взаємодію та підтримку між Україною та ЄС у цей важливий період.

Після дослідження механізмів та інструментів удосконалення регулювання міграційних потоків в Європейському Союзі (ЄС) та Україні можна зробити наступні висновки:

Співпраця та координація між країнами ЄС важлива для ефективного управління міграційними потоками. Механізми розподілу мігрантів та спільні програми сприяють рівномірній та справедливій інтеграції мігрантів у країни-члени ЄС.

Правові норми, такі як директиви ЄС про статус біженців, встановлюють стандарти для захисту прав мігрантів та забезпечення їхньої безпеки в країнах ЄС.

Фінансова допомога ЄС важлива для підтримки країн-партнерів, таких як Україна, у реалізації міграційної політики та соціальної адаптації мігрантів.

Навчальні програми та обмін досвідом сприяють підвищенню кваліфікації фахівців у сфері міграції та впровадженню передових практик управління міграційними процесами.

Загалом, в умовах глобалізації та зростаючих міграційних потоків співпраця між країнами, регіональними та міжнародними організаціями є ключовою для розв'язання складних викликів, пов'язаних із міграцією. Удосконалення механізмів регулювання міграційних потоків є необхідним для забезпечення стабільності, безпеки та розвитку країн у контексті сучасних викликів і тенденцій.

ВИСНОВКИ

В роботі було досліджено регулювання міжнародної трудової міграції ЄС.

У XXI столітті світ переживає період значних трансформацій та поступового прогресу у всіх аспектах людської діяльності. Одним з найсуттєвіших чинників розвитку сучасного глобалізованого світу є міграційні процеси, які мають величезний вплив на глобальне населення. Практично кожна країна стикається з питанням пересування людських мас з різних причин, що впливає на демографічну та економічну ситуацію.

За інформацією Міжнародної організації з міграції, міжнародні трудові мігранти - це активні працездатні особи, які змінюють місце проживання з однієї країни в іншу з метою здобуття роботи. Трудова міграція означає переміщення працездатних людей з метою підвищення доходу, при цьому зберігаючи зв'язок зі своєю рідною країною. Одним з результатів цього процесу є відправлення грошових переказів в рідні господарства при поверненні в країну походження

Як показує практика, Європейський Союз застосовує системний та комплексний підхід до імміграційної політики. Ці два підходи взаємодоповнюють один одного, що сприяє розробці більш комплексних заходів контролю за міграційними потоками. Системний підхід передбачає взаємозв'язок між імміграційним контролем та прийомом мігрантів з їхнім поселенням, адаптацією чи інтеграцією, а також використанням зовнішніх заходів для обмеження та запобігання небажаним міграційним потокам. Комплексний підхід полягає в комбінації прикордонного контролю, строгих штрафів та реальних можливостей для іммігрантів використовувати різні легальні форми імміграції.

Аналіз трудової міграції включає оцінку міграційних процесів, таких як кількість прибулих та вибулих, їх динаміка та темпи зміни. Також важливо враховувати позитивні та негативні ефекти на економіку країни. У цьому аналізі можуть використовуватися різноманітні методики, включаючи економічні, статистичні, математичні та економетричні. Вибір конкретного підходу обумовлюється метою проведення дослідження.

З одного боку, ЄС привертає значну кількість мігрантів, які забезпечують робочу силу для різних галузей економіки. Проте варто відзначити, що імміграція може мати великий вплив на демографічну структуру, ринок праці, а також суспільно-політичну ситуацію у країнах-членах ЄС.

З іншого боку, зростаюча кількість незаконних перетинів кордонів підкреслює необхідність ефективного контролю та управління міграційними потоками, щоб забезпечити безпеку та стабільність в регіоні.

Наслідки міграції також відчутні на ринку праці. Хоча багато іммігрантів знаходять роботу, їхнє представлення у різних секторах економіки може бути нерівномірним. Це може впливати на заробітні плати, умови праці і конкуренцію на ринку.

Початок міграційної кризи в Європі відбувся у 2015 році, коли великий потік біженців і мігрантів намагався потрапити до країн Європейського Союзу, перетинаючи Середземне море та прибуваючи в регіон Південного Сходу Європи. Основними регіонами, звідки надходять мігранти, є Західна та Південна Азія, Африка та Західні Балкани. У сучасних умовах відсутність координації заходів Європейського Союзу вимагає від окремих країн самостійного розв'язання цієї проблеми. Це може включати закриття кордонів, будівництво парканів з колючого дроту та проведення військово-морських операцій, що стають нормою, а не винятком. Такі заходи не лише сприяють вирішенню міграційної кризи, але й порушують ідеали, на яких ґрунтується Європейський Союз.

У зв'язку з війною та масовим прибуттям біженців з України до країн ЄС, обидві сторони почали активніше співпрацювати в міграційній сфері та ухвалювати спільні рішення та програми. Одночасно війна стала викликом для України щодо перегляду та модернізації існуючої законодавчої бази у сфері міграційних питань. Україна повинна здійснити реформи в цій сфері та посилити свої міграційні та кордонні установи. Включення України до стандартів ЄС у сфері міграції є важливим кроком для майбутнього створення єдиної міграційної системи, яка відповідатиме вимогам Угоди про Асоціацію. Такі дії допоможуть виявити спільні інтереси та перспективи у сфері міграції, а також вирішити наявні проблеми, пов’язані з міграцією в умовах війни.

Польща є однією з основних країн, які приймають українських біженців, з найбільшою кількістю прибулих. Інші країни, такі як Чехія, Угорщина, Молдова, Румунія та Словаччина, також активно приймають українських біженців.

Внаслідок війни в Україні значно збільшилося число біженців, які шукають притулок у сусідніх країнах, зокрема в Польщі.

Дослідження вказують на те, що біженці обирають Польщу як мету переїзду не лише через спільний кордон, але і через культурні та мовні зв'язки, а також через можливість знайти роботу та поліпшити умови життя.

Перш за все, невирішені питання щодо міграційного кризи та внутрішніх конфліктів в регіоні, таких як війна та нестабільна ситуація в деяких країнах Європи, ускладнюють формування спільної політики. Крім того, різниця в правових стандартах та культурних особливостях між Україною та країнами ЄС також ускладнює гармонізацію правових норм.

Проте, необхідність співпраці у сфері міграції стає все більш актуальною у зв'язку з ростом міграційних потоків та спільних викликів, таких як боротьба з нелегальною міграцією та тероризмом. Тому важливо надавати пріоритет розвитку співпраці та пошуку компромісів у цій сфері.

У висновку, необхідність формування спільної міграційно-правової політики України та ЄС визначається актуальністю питань міграції та потребою в єднанні зусиль для вирішення спільних викликів. Вироблення спільних стратегій та механізмів співпраці може сприяти покращенню умов міграції та забезпечити стабільність та безпеку як для України, так і для ЄС.

Умови війни в Україні не лише вплинули на саміх українців, але і викликали реакцію з боку Європейського Союзу (ЄС). ЄС демонстрував співчуття та підтримку українському народові в цей важливий період. Українців прийняли з великою відкритістю і готовністю надати допомогу.

В умовах війни ЄС здійснював різні заходи для підтримки України та українського народу. Це включало фінансову допомогу, гуманітарну допомогу (надання ліків, продовольства, медичного обладнання тощо), а також політичну підтримку. Крім того, були запроваджені санкції проти Росії та інших країн, які підтримують конфлікт, що також відображалося на співпраці з українським народом.

Українців сприймали як партнерів у спільній боротьбі за мир та стабільність у регіоні. ЄС виявив готовність співпрацювати з Україною у вирішенні складних ситуацій, пов'язаних з війною, та надавати допомогу в різних сферах, спрямованих на покращення життя українського народу.

Отже, умови війни не стали перешкодою для сприйняття українського народу Європейським Союзом. Навпаки, вони зміцнили взаємодію та підтримку між Україною та ЄС у цей важливий період.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кваша О.С. Зовнішні міграційні процеси трудових ресурсів: фактори, стан та наслідки для України. *Економіка і суспільство*. 2017. No 10. С. 535–540.

2. Лагуніна О. Особливості міжнародної міграції в Україні та світі. *Економічна думка*. 2016. No 4. С. 7–11.

3. Малиха М.І. Теоретичне осмислення сутності поняття «міграція» в політичній науці. *Науковий журнал «Політикус»*. 2016. No 2. С. 16–19.

4. Танчин І.З. Соціологія: Навч. посіб. / 3-тє вид., перероб. і доп. Київ, 2008. 351 с.

5. IOM and Labour Migration / International Organisation of Migration. URL: https://www.iom.int/sites/g/files/tmzbdl486/files/our_work/ICP/IDM/LabourMi gr ationInfosheet2008.pdf

6. Волоско Я. О. Міжнародна трудова міграція населення: причини виникнення та наслідки для економіки. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Юридичні науки, 2015. No 824. С. 21–26.

7. World Migration 2008. Managing Labor Mobility in the Evolving Global Economy / Ed.-in-Chief G. Appave, R. Cholewinski. – Geneva: IOM, 2008. – V.4. – 504p.

8. П’ятковська О.Р. Вплив зовнішньої трудової міграції на добробут населення України). Соціально-економічні та етнокультурні наслідки міграції для України. Київ, 2011. 344 с.

9. Regulation mechanisms of international labor migration: defining the operational concept. 2015. URL: http://global- national.in.ua/archive/8-2015/8_2015.pdf#page=67

10. Капінус О. Державне регулювання внутрішньої вимушеної міграції : понятійно-категоріальний апарат. Державне управління та місцеве самоврядування. 2017. Вип. 3. С. 17–25.

11. Управління трудовим потенціалом: навч. посібник / В.С. Васильченко, А.М. Гриненко, О.А. Грішнова, Л.П. Керб. – К.: КНЕУ, 2005. – 403с.

12. Ровенчак О. Визначення та класифікації міграцій: наближення до операційних понять / О. Ровенчак // Політичний менеджмент. – 2006. – No2. – С. 127–139.

13. International Pendulum Migration to Morocco: Multi-Local Residential Strategies of Ageing Migrants in the Todra Valley / International Migration Institute. – Oxford, 2006. – 20p.

14. Длугопольська Т.І. Міжнародна міграційна політика: від теорій до імплементацій. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм. № 12. 2020. С.31-49.

15. Романенко І. О. Статистичний аналіз трудової міграції : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. ек. наук. Київ, 2015. 20 с.

16. Migration and migrant population statistics [Електронний ресурс] // EUROSTAT – Режим доступу до ресурсу: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Migration_and_migrant_population_statistics.

17. Migrant integration statistics [Електронний ресурс] // EUROSTAT – Режим доступу до ресурсу: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Migrant_integration_statistics.

18. Migration in the EU - Statistics and Facts [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://www.statista.com/topics/4046/migration-in-europe/#topicOverview.

19. Короленко Н.В., Петросян А.А. Міжнародна міграція робочої сили: причини та наслідки. Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». 2021. No 1. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2021/87.pdf

20. Demeny P. Europe's Two Demographic Crises: The Visible and the Unrecognized. Population and Development Review // 2016. Vol. 42. No 1. P. 111. 120.DOI: 10.1111/j.1728-4457.2016.00110.x

21. Жити за кордоном чи повертатися в Україну? На що розраховувати біженцям у державах ЄС [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://lb.ua/world/2023/08/15/570035_zhiti_kordonom_chi_povertatisya.html.

22. Понад 14,5 мільйона українців виїхали за кордон від початку повномасштабного наступу Росії. URL: https://tsn.ua/ukrayina/ponad-14-5-milyona-ukrayinciv-viyihali-za-kordon-vid-pochatku-povnomasshtabnogo nastupu-rosiyi-2214181.html

23. Концепція державної міграційної політики України від 30.05.2011 No 622/2011. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/622/2011

24. Міжнародна трудова міграція: сучасні тенденції та світові практики. Мішина С., Мішин О. URL: http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/371/10209/21293-1?inline=1

25. Рощина, Н. В., and Л. С. Борданова. "Особливості міграційних процесів у сучасних економічних умовах." Економіка та держава 1 (2017): 32-36.

26. United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division. International Migration Report: Highlights. New York, 2017. 38 p.

27. International Labor Organization (2018b) Supporting resilient labor markets to drive inclusive economic growth and decent work for all — Summary

of emerging lessons learned from ILO Syrian crisis interventions in Jordan, Turkey and Lebanon 2013—2017, Geneva, URL: http:/ /www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/ed_protect/protrav/migrant/documents/gen ericdocument/ wcms_613633.pdf

28. Глобальний портал даних про міграцію. URL: http:// migrationdataportal.org

29. Офіційнийсайт The World Bank.URL:https://data.worldbank.org/indicator/

30. Migration data portal (IOM's Global Migration Data Portal). URL: https://migrationdataportal.org/data?i=stock_abs_&t=2017

31. Gross Average Monthly Wages // United Nations Economic Commission for Europe. URL: https://w3.unece.org/PXWeb2015/pxweb/en/STAT/STAT__20-ME_3- MELF

32. Qualityoflife//NUBMEO.URL:https://www.numbeo.com/quality-of-life/

33. Длугопольський О. В., Шевчук В. І. Integration of Migrants: case of MIPEX. Реформування публічного управління та адміністрування: теорія, практика, міжнародний досвід. Одеса, 2018. С.266.

34. Малиновська О. Міграційна політика: глобальний контекст та українські реалії: монографія. К.: НІСД, 2018. 472 с.

35. Anzahl der Zuwanderer nach Deutschland von 1991 bis 2022. URL: https://de.statista.com/statistik/daten/studie/28347/umfrage/zuwanderung-nach-deutschland/.

36. Колєв Г.В. Міграційна політика європейських країн. Київ : Генеза, 2016. 89 с.

37. EU Blue Cards by type of decision, occupation and citizenship. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/migr_resbc1/settings_1/table?lan g=en

38. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/

39. Офіційний сайт Українського інституту соціальних досліджень. URL: http://www.uisr.org.ua

40. Зовнішня трудова міграція (за результатами модульного вибіркового обстеження). Статистичний бюлетень. К.: Державна служба статистики України, 2022. 36 с.

41. Костенко В. О. Актуальні проблеми міграційної політики та підходи до їх вирішення на прикладі Європейського Союзу. Актуальні проблеми політики. 2015. Вип. 54. С. 106–114.

42. World Social Report 2021. UN. 2022. URL: https://www.un.org/development/desa/dspd/wpcontent/uploads/sites/22/2021/05/World-Social-Report-2021_web_FINAL.pdf

43. Гуменюк Ю.П. Міжнародна трудова міграція: методологічний та організаційний аспекти: монографія. Ю.П. Гуменюк. Тернопіль: ТНЕУ. 2013. 619 с.

44. Total number of international migrants at mid-year 2020. Migration Data Portal. 2020. URL: https://www.migrationdataportal.org/international-data?i=stock_abs_&t=2020

45. World Migration Report 2020 URL: https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/publications/migrationreport/docs/International Migration 2020_Report.pdf

46. Regulation mechanisms of international labor migration: defining the operational concept. 2015. URL: http://global- national.in.ua/archive/8-2015/8_2015.pdf#page=67

47. Капінус О. Державне регулювання внутрішньої вимушеної міграції : понятійно-категоріальний апарат. Державне управління та місцеве самоврядування. 2017. Вип. 3. С. 17–25.

48. Лагодієнко В. В., Швець О. В. Сучасні тренди державного регулювання міжнародної трудової міграції. Бізнес Інформ. 2020. №12. С. 231–237.

49. Біль М. М. Ефективність механізму регулювання міграції населення: теоретико-методичні основи оцінювання. Регіональна економіка. 2017. № 2(84). С. 73–79.

50. Савченко Т. Аналіз міграційної кризи в Україні та країнах Єврозони. Науковий вісник РДГУ. 2019. No 2(17). С. 120–126.

51. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами членами, з іншої сторони: Угоду ратифіковано із заявою Законом України від 16 вересня 2014 р. № 1678-VII. URL: https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/984_011

52. How do migration processes affect business? [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://gradus.app/en/open-reports/how-do-migration-processes-affect-business/.

53. Research: More than 10% of Ukrainian businesses have completely moved abroad [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://gmk.center/en/news/research-more-than-10-of-ukrainian-businesses-have-completely-moved-abroad/.

ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця А1 – Види трудової міграції

Класифікація	Вид		Сутність
За терміном	Постійна		Без подальшого повернення
	Тимчасова	Довготривала	Міграція працівників на період більше року
		Короткотривала	Міграція працівників на період від 3-х місяців до 1-го року
		Сезонна	Переміщення до іншої території тільки в певні періоди року
		Маятникова	Періодичне переміщення від місцевості, де знаходиться робота до місця постійного проживання
За напрямом	Імміграція		В'їзд в країну
	Еміграція		Виїзд з країни
	Реемігрaція		Повернення на Батьківщину
За статусом у країні	Асиміляційна		Передбачається отримання громадянства в країні перебування
	Неасиміляційна		Отримання громадянства в країні перебування не передбачається
За формою трудової угоди	Індивідуальна		Пересування однієї особи
	Колективна		Пересування групи осіб
За ступенем легальності	Офіційна		Офіційне працевлаштування та декларування мети перебування – трудова діяльність
	Неофіційна легальна		Декларування мети перебування – Туризм
	Нелегальна		Переміщення з незареєстрованою трудовою діяльністю
	Міграція жертв злочинних угрупувань		Переміщення в країну для здійснення діяльності, яка протидіє закону

За формою реалізації	Суспільно організована	Переміщення відбувається за участі громадських та державних організацій
	Неорганізована	Переміщення відбувається за кошти самих мігрантів
За кваліфікацією	Висококваліфікована	Переміщення осіб з вищою освітою
	Низькокваліфікована	Переміщення працівників нижчого класу

UNICHECK
by Turnitin

Ім'я користувача:
Європейської економіки і бізнесу Федірко Олександ...

ID перевірки:
1016104184

Дата перевірки:
11.02.2024 21:00:24 CET

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
11.02.2024 21:54:37 CET

ID користувача:
100005726

Назва документа: Скарженюк_М_Є_Регулювання_міжнародної_трудової_міграції_в_ЄС

Кількість сторінок: 76 Кількість слів: 15257 Кількість символів: 116003 Розмір файлу: 543.92 KB ID файлу: 1015826135

21.7%
Схожість

Найбільша схожість: 6.11% з джерелом з Бібліотеки (ID файлу: 1015810087)

6.36% Джерела з Інтернету 277 ..... Сторінка 78

19.2% Джерела з Бібліотеки 506 ..... Сторінка 83

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0%
Вилучень

Немає вилучених джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи 1

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВАДИМА ГЕТЬМАНА

Факультет міжнародної економіки і менеджменту

ЗБІРНИК ДОПОВІДЕЙ
Ювілейної 90-ї щорічної студентської наукової конференції

«ІННОВАЦІЙНІ ПРОЄКТИ ДЛЯ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ УКРАЇНИ»

(17 квітня – 20 травня 2023 р.)

КИЇВ
2023

УДК 657:330.341-048.38](477)(06)
І-66

Відповідальні за випуск:
Бондарчук Л.М. – к.філол. наук, доцент кафедри бізнес-лінгвістики
Вінська О.Й. – к.е.н., доц, доцентка кафедри європейської економіки і бізнесу
Грищенко Н.В. – к.е.н., доцент кафедри міжнародного менеджменту
Капуш А.В. – к.філол. наук, доцент кафедри німецької мови
Козачок Т.С. – к.е.н., доцент кафедри міжнародного менеджменту
Курбатов С.В. – професор кафедри соціології
Лобецька І.М. – ст. викладач кафедри іноземних мов і міжкультурної комунікації
Машина Ю.П. – к.е.н., доцент кафедри міжнародних фінансів
Сандул М.С. – к.е.н., доцент кафедри міжнародної торгівлі і маркетингу
Черницька Т.В. – к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки
Швиданенко О.А. – д.е.н., професор кафедри міжнародної економіки

Редколегія може не поділяти погляди, викладені у збірнику.
Автори тез доповідей несуть відповідальність за їхній зміст

Рекомендовано до друку
Науково-експертною радою КНЕУ
Протокол № 4 від 18.05.2023 р.

І-66 **Інноваційні проєкти для післявоєнного відновлення та розвитку України**: зб. доп. Ювілейної 90-ї щорічної студентської наукової конференції, 17 квітня – 20 травня 2023 р. [Електронний ресурс]. Київ, КНЕУ, 2023. 426 с.
ISBN 978-966-926-445-9

Збірник тез здобувачів вищої освіти факультету міжнародної економіки і менеджменту укладено за підсумками їх досліджень, представлених на науковій конференції КНЕУ 17 квітня – 20 травня 2023 р. Доповіді здобувачів присвячено інноваційним проєктам для післявоєнного відновлення та розвитку України.

УДК 657:330.341-048.38](477)(06)

Розповсюджувати та тиражувати
без офіційного дозволу КНЕУ забороняється

ISBN 978-966-926-445-9

© КНЕУ, 2023

Артеменко Олександра Дмитрівна
Стратегія науково-технічного розвитку ЄС 328

Канюка Неоніла Миколаївна
Інвестиційне співробітництво України з країнами-членами ЄС 330

Лаговський Сергій Юрійович
Інноваційні стратегії автомобілебудівних компаній 333

Колесник Аліна Станіславівна
Перспективи розвитку ринку фармацевтичних препаратів в Україні 335

Заставська Марія Євгенівна
Міжнародна трудова міграція в ЄС 337

Герасимчук Яна Анатоліївна
Перспективи розвитку міжнародного туризму 340

Муренко Вікторія Андріївна
Розвиток міграційних процесів в ЄС 344

Юхимець Євгеній Віталійович
Роль транснаціональних компаній у розвитку національної економіки України 347

Соколова Аліна Юріївна
Оцінка результатів виконання Європейської зеленої угоди 349

Михайлова Катерина Миколаївна
Еволюція та перспективи позиціювання України на міжнародному ринку морських перевезень 352

Винник Олег Олегович
Міжнародний ринок харчових продуктів 354

Мусійко Ігор Сергійович
Вплив війни в Україні на міжнародний ринок авіаперевезень: аналіз наслідків та перспектив відновлення 357

Кульчиковська Марія Ростиславівна
Розвиток харчової галузі країн ЄС 361

Поліщук Катерина Володимирівна
Вплив війни в Україні на енергетичну ситуацію в країнах-членах ЄС 364

Самойленко Марія Едуардівна
Особливості та тенденції розвитку машинобудування в Німеччині 366

Тютюнник Владислава Ігорівна
Загальний огляд тенденцій та перспектив розвитку європейського аграрного ринку 368

Попова Марина Михайлівна
Місце України на міжнародному фінансовому ринку 372

Шептицька Ірина Олександрівна
Україна та ЄС: потенціал та перспективи співпраці в галузі міжнародної торгівлі послугами у контексті євроінтеграції 374

Місєвіч Глеб Тадеушевич
Вплив соціальних медіа на інформаційну війну (у контексті війни в Україні) 378

Щербатий Олександр Сергійович
Геоекономічна стратегія Португалії 380

Для прискорення виходу українських виробників на ринок країн ЄС важливою є імплементація процедури взаємного визнання реєстрації ліків (mutual recognition). Це своєрідний «фармацевтичний безвіз», від якого виграє не лише сама галузь, а й споживачі, які матимуть доступ до більшої кількості препаратів.

Стимулом інвестування у розвиток фармацевтичної галузі є внесення Кабінетом міністрів України у липні 2022 року фармацевтичну галузь до переліку пріоритетних для економіки. Інструментами підтримки українських виробників є податкові пільги на наукові дослідження та дослідно-конструкторські розробки і нові технології (R&D), локалізація передових препаратів, державні програми щодо розвитку галузі, запровадження механізмів нетарифного обмеження імпорту для товарів, які виробляють в Україні.

Таким чином, перспективами фармацевтичного ринку в Україні на даному етапі є збереження рентабельності українських виробників та вживання заходів щодо прискорення виходу на ринки країни ЄС та розширення присутності українських фармацевтичних виробників як за наявними потужностями, так і за якістю фармацевтичної продукції. Державні програми Уряду України мають забезпечувати стратегічну безпеку країни, надавати підтримку вітчизняним виробникам фармацевтичної галузі і законодавчо закріпити партнерство між ними та державою.

Література

1. Фармринок у режимі online: перші місяці 2023 р. *Електронний тижневик «Аптека»*. URL: https://www.apteka.ua/article/657138 (дата звернення 09.04.2023).

2. Споживання та витрати на ліки у світі: основні тенденції та прогнози на наступні 5 років. *Електронний тижневик «Аптека»*. URL: https://www.apteka.ua/article/609848 (дата звернення 09.04.2023).

3. Експрес-випуск. Державна служба статистики України. URL: https://www.ukrstat.gov.ua (дата звернення 09.04.2023).

4. Health resources. Pharmaceutical spending. OECD Data. URL: https://data.oecd.org/healthres/pharmaceutical-spending.htm (дата звернення 09.04.2023).

5. Обрізан А. Фармацевтичний ринок після початку війни. *Українська правда*. 22 червня 2022 р. URL: https://www.epravda.com.ua/columns/2022/06/27/688567/ (дата звернення 09.04.2023).

6. Як фармацевти встояли під час війни і на що розраховують тепер. 5 жовтня 2022 р. URL: https://biz.nv.ua/ukr/markets/yak-ukrajinskiy-farmacevtichniy-rinok-ta-apteki-protistoyat-vtorgnennyu-rf-50270497.html (дата звернення 09.04.2023).

Заставська М.Є.
«Міжнародні економічні відносини», 5 курс
Київський національний економічний
Університет імені Вадима Гетьмана
Науковий керівник – асистент кафедри європейської економіки та бізнесу Никонюк К.О.

МІЖНАРОДНА ТРУДОВА МІГРАЦІЯ В ЄС

Скільки існує людство, стільки ж існують міграційні процеси. Наразі світ переповнений міжнародними мігрантами, як ніколи. Це можна пояснити тим, що демографічна та соціальна структура у промислово розвинених країнах створила потребу у кваліфікованих робітниках.

Основними факторами, що сприяють трудовій міграції, є демографічні зміни та потреби ринку праці в багатьох промислово розвинених країнах, безробіття, наслідки кризи в менш розвинених країнах та встановлені міждержавні сімейні, культурні та історичні зв'язки. Єдиним шляхом вирішення проблем безробіття є саме трудова міграція. Будь-якій країні може бути вигідна трудова міграція, тому цей процес є невідворотнім. Але, на жаль, наразі складно оцінювати реальні масштаби міграційних процесів, а отже складно сформувати адекватну сучасним вимогам міграційну політику держави [1].

Якщо проаналізувати класи міжнародних трудових мігрантів, то вони поділяються на безробітних та працюючих. В таких випадках двигуном є пошук кращих умов праці. Люди, а отже робоча сила, мігрують в країни з вищим рівнем життя, оплати праці, умов роботи. Високий рівень заробітної плати є об'єктивною основою міграції праці. Розглядаючи причини можна пояснити міграцію робочої сили. Таким чином більшість мігрантів з країн, менш розвинутих або з країн із перехідною економікою, мігрують в більш розвинені європейські країни. Але для пояснення міграції, наприклад, між США та Канадою, Англією та США всередині ЄС цього недостатньо. У міграції між цими країнами велику роль відіграють такі фактори, як гуманітарні, соціально-культурні, екологічні, психологічні, правові. Чим більше розширюється формування світового економічного простору, зокрема інформаційного і транспортного, тим більше з'являється можливостей для міграції робочої сили.[2].

Міжнародна трудова міграція має як позитивні, так і негативні соціально-економічні наслідки. Звичайно ж найбільше переваг та користі є саме у мігрантів, оскільки вони змінюють локацію у пошуках покращення рівня життя. Підприємства також мають чималий зиск, адже вони винаймають мігрантів, вимоги до умов та заробітної плати яких значно менші, ніж у місцевих. Отже міжнародна трудова міграція дає змогу країні-імпортеру трудових ресурсів зекономити кошти на підготовці кваліфікованого фахівців, знижуючи витрати на виробництво за рахунок використання більш дешевої робочої сили. Як правило основу міграційної робочої сили є саме молодь. Країна-експортер трудових ресурсів виграє від трудової міграції, оскільки експорт трудових ресурсів, приносить країні чималу вигоду, наприклад валютні перекази емігрантів своїм сім'ям. [2] (див. Рис. 1)



Рис. 1. Скільки коштів переказати в Україну заробітчани за 2021-2022 р. у млн. дол.. [5]

Як бачимо, показники січня та лютого 2022 року перевищують показники того самого періоду 2021 року. Однак вже з березня 2022 року показники пішли на спад, що не є дивним,

оскільки саме в цей період на території України розпочалися воєнні дії. Це події негативно вплинули на соціально-економічне становище України. Кошти, які перераховують, зазвичай, у банках країни-експортера обмінюються на національну валюту, отже, іноземна валюта залишається у цих банках. Деякі країни від експорту трудових ресурсів отримують майже такі самі за величиною доходи, як і доходи від інших видів експорту, а іноді й більше. До таких країн належать: Індія, Португалія, Туреччина. Через такі дії зменшується рівень безробіття. Завдяки поверненню на батьківщину одних та еміграцію інших громадян, можна спостерігати зростання кваліфікації та досвіду місцевих фахівців. Отже, від міжнародної трудової міграції має зиск все світове господарство, оскільки переміщення трудових ресурсів покращує їх використання, що в своєю чергою сприяє зростанню світового сукупного продукту.

Роздивляючись Рис. 2., обсяги витрат українців за кордоном у 2022 році зросли в рази порівняно з аналогічними витратами в довоєнний період. За даними Національного банку України, лише за перші шість місяців 2022 року витрати валюти з українських банків за статтею "подорожі" були на третину більшими, ніж за весь попередній рік. [5].

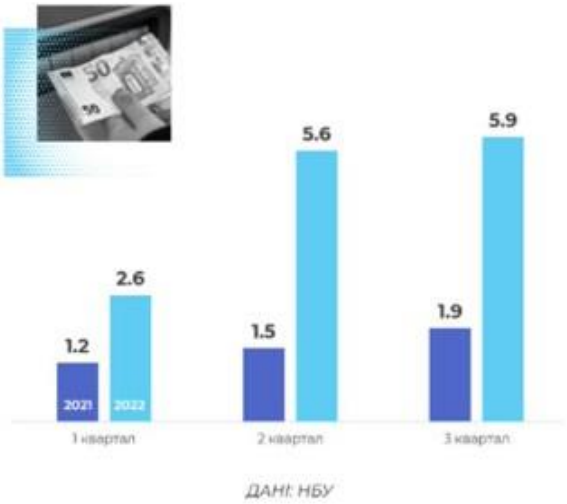


Рис. 2. Скільки грошей українці витратили за кордоном упродовж 2022 року у млрд. дол. [5]

До негативних наслідків міжнародної трудової міграції для країн-імпортерів трудових ресурсів можна віднести необхідність соціального захисту іммігрантів. Також недоліком є проблеми з працевлаштуванням місцевого населення. Через те, що мігранти надсилають кошти у місцевій валюті додому, країна-імпортер стикається з відтоком національної валюти. Ще одним недоліком є втрата висококваліфікованих фахівців при репатріації мігрантів. До негативних наслідків міжнародної трудової міграції для країн-експортерів трудових ресурсів можна віднести втрату висококваліфікованих фахівців, через що страждають підприємства, які не мають широкого вибору гідних фахівців. Додаткові витрати на підготовку нової кваліфікованої робочої сили.[3].

Найбільший рук українців через кордон почав спостерігатися із 2009 року. Після 2013 року потік українців через польський кордон збільшився вдвічі (якщо порівнювати 2010-2012 та 2014-2016). Українці беруть активну участь у трудовій міграції. Загальну оцінку кількості мігрантів можна отримати з урахуванням даних країн ЄС, даних Державної

прикордонної служби України, що фіксує фактичні перетини кордону та опитувань, проведених в Україні. Загальна чисельність українського населення, яке брало участь у трудовій міграції у період з 2015 по 1 половину 2017 року, становить близько 4 млн осіб (тобто близько 16% працездатного населення) [4].

Як можна побачити, міжнародна трудова міграція має для країн та громадян, як позитивні, так і негативні наслідки. Тому важливо розробити таку державну міграційну політику, яка б допомогла подолати недоліки і дала змогу раціонально використовувати переваги даного явища для економічного розвитку країни.

Література:

1. Стаття. // Агросвіт. – 2015. – №15. – С. 26,27.
2. Міжнародна міграція робочої сили [Електронний ресурс] / [Ю.Г. Козак, Д.Г. Лук'яненко, Ю.В. Макогон та ін.] // Центр учбової літератури. – 2009. – Режим доступу до ресурсу: https://subject.com.ua/pdf/199.pdf.
3. Петюх В.М. Міжнародна трудова міграція [Електронний ресурс] / В.М. Петюх. – 1999. – Режим доступу до ресурсу: https://buklib.net/books/32889/
4. Бойко Л. Ціна мігрантів для сучасної економіки України. СТАТИСТИКА [Електронний ресурс] / Лідія Бойко. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: https://mi100.info/2018/05/26/tsina–migrantiv–dlya–suchasnoyi–ekonomiky–ukrayiny–statystyka/.
5. Стаття "Українські мігранти піднімають економіку Європи. Що буде з Україною без них? https://www.epravda.com.ua/publications/2023/01/10/695807/

Герасимчук Я.А.
«Міжнародні економічні відносини», 5 курс
Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана
Науковий керівник – асистент кафедри європейської економіки і бізнесу Никонюк К.О.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ТУРИЗМУ

Вступ. В останні роки світова економіка характеризується кризовими явищами, спровокованими пандемією COVID-19. Негативні тенденції виникли в багатьох галузях і сферах економіки, численні країни постраждали. Туризм є однією з ключових галузей, які зазнали втрат від епідемії. На цю індустрію припадає одна десята світового ВВП. Зміна умов функціонування галузі призводить до зміни інтенсивності та напрямку пасажиропотоку.

Метою наукової роботи є дослідження перспектив розвитку міжнародного туризму.

Огляд фахової літератури. Проблемами сучасного міжнародного туризму цікавилися такі науковці, як Т. Воронкова, А. Притуленко, Н. Дугієнко, А. Бондаренко, К. Леміш, Н. Бабіної, В. Швачко та ін. У своїх публікаціях кожен науковець виявляє інтерес до вивчення аспектів розвитку міжнародного туризму, але не має конструктивного погляду на стан і тенденції розвитку туризму з урахуванням впливу цієї галузі на світову економіку.

Результати дослідження. На початок 2020 року міжнародний туризм вважається одним із перспективних напрямів економічної діяльності, оскільки він робить значний внесок у ВВП, а збільшення рівня зайнятості в туристичному секторі та створення нових робочих місць у суміжних сферах діяльності сприяє активному залученню нових суб'єктів

Наукове видання

ІННОВАЦІЙНІ ПРОЄКТИ ДЛЯ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

ЗБІРНИК ДОПОВІДЕЙ
Ювілейної 90-ї щорічної студентської наукової конференції

(17 квітня – 20 травня 2023 р.)

Видано в авторській редакції

Підп. до друку 06.06.2023. Формат 60×84/8.
Друк. арк. 17,75. Зам. 23-5780.
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
03680, м. Київ, проспект Берестейський, 54/1
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи (серія ДК, № 235 від 07.11.2000)
E-mail: litera_kneu@ukr.net

АНОТАЦІЯ

Скарженюк М.Є. Регулювання міжнародної трудової міграції в ЄС

Кваліфікаційна магістерська робота за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини», 2024.

Дипломна робота присвячена дослідженню та аналізу регулювання міжнародної трудової міграції в Європейському Союзі (ЄС).

У розділі 1 розглянуто теоретичні основи, зокрема поняття та класифікацію міжнародної трудової міграції, еволюцію регулювання міграційних процесів в ЄС та методологію досліджень у цій сфері.

Розділ 2 аналізує тенденції регулювання міжнародної трудової міграції в ЄС, зосереджуючись на динаміці та структурі міграційних потоків, особливостях регулювання процесів та соціально-економічних наслідках та особливостях міграційної кризи.

У розділі 3 розглянуті проблеми та перспективи співпраці між Україною та ЄС у сфері регулювання трудової міграції, зокрема стан та проблеми формування спільної міграційно-правової політики, вплив російсько-української війни на регулювання міграції в ЄС та механізми удосконалення регулювання міграційних потоків.

Дослідження дозволяє отримати важливі висновки щодо ефективності регулювання міжнародної трудової міграції в ЄС та виявити можливості подальшого покращення співпраці у цій сфері між Україною та Європейським Союзом.

Ключові слова: *трудова міграція, регулювання, міграційно-правова політика, міграційна криза, міграційні процеси.*

ANNOTATION

Skarzheniuk M. Regulation of international labor migration in the EU

Qualifying master's thesis in the specialty 292 "International Economic Relations", 2024.

The thesis is devoted to the study and analysis of the regulation of international labor migration in the European Union (EU).

Chapter 1 examines the theoretical foundations, including the concepts and classification of international labor migration, the evolution of the regulation of migration processes in the EU, and the methodology of research in this area.

Chapter 2 analyzes the trends in regulating international labor migration in the EU, focusing on the dynamics and structure of migration flows, the peculiarities of regulation processes, and the socio-economic consequences and specifics of the migration crisis.

Chapter 3 discusses the problems and prospects of cooperation between Ukraine and the EU in the field of labor migration regulation, including the state and problems of forming a common migration policy, the impact of the Russo-Ukrainian war on migration regulation in the EU, and mechanisms for improving the regulation of migration flows.

The research allows drawing important conclusions regarding the effectiveness of regulating international labor migration in the EU and identifying opportunities for further improvement of cooperation in this area between Ukraine and the European Union.

Keywords: *labor migration, regulation, migration policy, migration crisis, migration processes.*